

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

Suan Sunandha Academic Journal of Education

ปีที่ 7 (ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน พ.ศ.2566)

บทความวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

- ทับทิมทอง กอบัวแก้ว, เกริกเกียรติ กอบัวแก้ว และ สมเกียรติ กอบัวแก้ว

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิดีโอเพื่อการสอนทางไกล

- ปานอาภา วีระรังสรรค์, นฤมล เนียมหอม, ธิติกานจน์ วุฒิโสภณศักดิ์ และ สุพันธุ์ดี ไวยรูป

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- กรรณิการ์ ภริมย์รัตน์

การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

- นฤมล หลายประเสริฐพร และ ณฐพล อยู่เป็นสุข

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต

- นรากร มั่นแก้ว และ ยุภาติ ปณะราช

การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอน เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

- กรกฏา นักคัม และ พสวรสณ เลียบสวัสดิ์

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

- ณพรรษกรณ์ ชัยพรหม และ ประเสริฐ อินทร์รักษา

ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

- ชาญชัย ไชยพิศ

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการที่มีคุณภาพด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิดทฤษฎีการจัดการความรู้ การวัดและประเมินผลทางการศึกษาและประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความคิดเห็นทางด้านวิจัยและวิชาการระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏ ตรีวิบูลย์
รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ผังนิรันดร์
รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
คณบดีคณะครุศาสตร์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.ธีรภรณ์ พลายเล็ก

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

เลขานุการกองบรรณาธิการ

นางสาวมณีเนตร รวมภักดี

นักวิชาการศึกษาฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
รองศาสตราจารย์ ดร.สจิวรรณ ทรรพวุฒ
รองศาสตราจารย์ ดร. อธิปัตย์ บุญเหมาะ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุราษฎร์ พรหมจันทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์
อาจารย์ ดร.สิทธิพร เอี่ยมเสน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (เกษียณ)
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ (เกษียณ)
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

กองการจัดการ

นางศรารัตน์ เพิ่มญาติ
นายพิรพล เชื้อมแก้ว
นายพงษ์พัฒน์ อินโต

กำหนดการเผยแพร่

วารสารวิชาการครุศาสตร์ สอนสุนันทา มีกำหนดการออกปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก แขวงวรชัยยบาล
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0-2160-1061-2, โทรสาร 0-21601057

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด วินท์ลักษณ์ 88/373 หมู่ที่ 9 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ 066-142-4299

ออกแบบปก

โดยนางสาวลักษณลักษณ์ สำแดง

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และตีพิมพ์บทความวิจัย บทความวิชาการที่มีคุณภาพด้านการศึกษากี่ยวข้องกับหลักการแนวคิดทฤษฎีการจัดการความรู้ การวัดและประเมินทางด้านการศึกษาและประเด็นอื่นที่น่าสนใจต่อการพัฒนาการศึกษา และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ความคิดเห็นทางด้านการวิจัยและวิชาการระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจ

วารสารฉบับนี้มีบทความนำเสนอทั้งหมด 8 เรื่อง เป็นบทความที่นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน การพัฒนาวิชาชีพครู และการพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษา ซึ่งบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินคุณภาพจากกองบรรณาธิการ และพิจารณาถ่วงถ่วงโดยผู้ทรงคุณวุฒิตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ สำหรับนิสิต นักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป ในการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน รวมทั้งยังใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงต่อไป

อาจารย์ ดร.ธีรภรณ์ พลายน้อย
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนา สื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ทับทิมทอง กอบัวแก้ว, เกริกเกียรติ กอบัวแก้ว และสมเกียรติ กอบัวแก้ว	1
การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล ปานอาภา วิชะรังสรรค์, นฤมล เนียมหอม, อติกาญจน์ ฐิติโสภณศักดิ์ และ สุพันธ์วิทย์ ไวยรูป	14
การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์	23
การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน นฤมล หลายประเสริฐพร และณัฐพล อยู่เป็นสุข	36
ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 1 นรากร มั่นแก้ว และยุภาดี ปณะราช	43
การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสา ของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล กรกฏา นักร้อง และพรพรรณ เลียบสวัสดิ์	56
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ณพรชกรณ ชัยพรหม และประเสริฐ อินทร์รักษ์	67
ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ชาญชัย ไชยพิศ	80

**รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะ
ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู**
**Hybrid Learning Management Model to Enhance Competence in
the Development of Learning Innovation Media of Pre-services Teachers**

ทับทิมทอง กอบัวแก้ว¹ เกริกเกียรติ กอบัวแก้ว² และสมเกียรติ กอบัวแก้ว^{3*}
Tubtimthong Korbuakaew¹ Grerkiat Korbuakaew² and Somkiat Korbuakaew^{3*}

Received: December 6, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบการพัฒนารูปแบบและประเมินรูปแบบ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่สอง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 2 โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 1 กลุ่ม 30 คน ใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบปลายเปิด แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมและรับรองรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง จากนั้นทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษา พบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ 2) การออกแบบการเรียนการสอน 3) การออกแบบบทเรียน 4) ชุมชนชั้นเรียน 5) การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ 6) การวัดและประเมินผล และ 7) ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุง และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เมกุยแกนส์ พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 2.75 เป็นไปตามเกณฑ์ของเมกุยแกนส์ แสดงว่าสื่อมีประสิทธิภาพสูง จากประสิทธิภาพของกิจกรรมส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด, สมรรถนะ, สื่อนวัตกรรม, นักศึกษาวิชาชีพครู

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to develop and evaluate Hybrid Learning Management Model to Enhance Competence in the Development of Learning Innovation Media of Pre-services Teachers 2) to study the competencies in developing learning media innovation of teaching profession students according to a hybrid learning management model that enhances competencies in developing learning media innovation of Pre-services teachers. The samples were divided into two groups. The first group was seven educational technology specialists as the key informants for the model development and assessment model. The second group was 30 of 2nd year Early Childhood Education Pre-services teachers selected by Cluster Random sampling as the experimental group. The research tools were an open-ended expert interview form, opinion questionnaires form to assess the suitability and approval of the developed model, a learning management plan that designed learning activities according to the components of the developed model, measuring learning achievement, and a competency assessment form for developing innovative learning media of Pre-services Teachers. The researcher collected data by allowing the sample group to learn according to the learning management plan designed for learning activities according to the developed model, totaling eight plans, 2 hours/plan, totaling 16 hours. Then, it evaluated learning achievement and creation competency of innovations of the sample group. Data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test. The study indicated that: 1) The development of a Hybrid Learning Model to Enhance Competence in the Development of Innovation Media of Pre-services Teachers has all seven elements: 1) Learning Environment, 2) Instructional Design, 3) Lesson Design, 4) Class Community, 5) Engagement and Interactivity, 6) Measurement and Evaluation, and 7) Feedback and Improvement. It has resulted in evaluating the suitability of the model overall at the highest level. 2) The results of the experiment using the Hybrid Learning Model to Enhance Competence in the Development of Innovation Media of Pre-services Teachers that was found the efficiency of the learning activities according to the developed model was 2.75, according to the Meguigans criteria which are greater than 2.00 indicates that the media is highly efficient which from the efficiency of the activities resulted in the post-learning achievement of the learners was higher than before statistically significant at the .01 level and after learning with activities according to the developed patterns the sample group could create learning innovation at the highest level.

Keywords: Hybrid Learning Management, Competence, Innovation Media, Pre-services Teachers

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail tubtimthong.ko@ssru.ac.th

²อาจารย์, คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail grerkiat.ko@ssru.ac.th

³รองศาสตราจารย์, คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail somkiat.ko@ssru.ac.th (*Corresponding author)

¹Assistant Professor, Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University, E-mail tubtimthong.ko@ssru.ac.th

²Lecturer, Faculty of Industrial Technology, Suansunandha Rajabhat University, E-mail grerkiat.ko@ssru.ac.th

³Associate Professor, Faculty of Industrial Technology, Suansunandha Rajabhat University, E-mail somkiat.ko@ssru.ac.th

(*Corresponding author)

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ โดยการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษา ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีความสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในสถานการณ์โรคระบาดของไวรัส Covid-19 ซึ่งส่งผลกระทบเป็นอย่างมากโดยเฉพาะระบบการศึกษา ทำให้ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องมีการปรับตัวสู่สภาวะการเรียนรู้ที่ไม่คุ้นเคย และรับภาระที่เพิ่มมากขึ้น ครูผู้สอนต้องใช้เวลามากขึ้นในการเตรียมการสอน (ศิริพรรณ รัตนะอำพร, 2563) รูปแบบการเรียนการสอนต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิม โดยรูปแบบการเรียนรู้ใหม่เป็นพื้นฐานการสร้างความสามารถ สมรรถนะ การกำหนดทักษะความสามารถที่จะได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ และวัดผลและประเมินระดับความสามารถที่ผู้เรียนได้รับ เพื่อมาช่วยวางแผนการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย การเรียนจึงต้องเน้นให้เกิดการแสดงออก ครูจะเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในเรื่องเหล่านี้ได้ การศึกษาจึงต้องประสานทั้งโลกกายภาพและไซเบอร์เข้าด้วยกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นแบบผสมผสานสถานะทางกายภาพกับสถานะทางโลกไซเบอร์ ซึ่งสถานะในโลกกายภาพเป็นแบบเชิงวัตถุ เห็นซึ่งกัน (Face to face) เป็นสังคมอยู่รวมกัน แต่เมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทมากขึ้น สังคมเกิดการเปลี่ยนวัตถุกายภาพให้กลายเป็นวัตถุดิจิทัล เด็กรุ่นใหม่เริ่มคุ้นชินกับการเขียน อ่านดิจิทัล มีทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เป็นแหล่งเรียนรู้แบบคลาวด์ เช่น คลิปยูทูป รูปภาพบนเว็บ บทความจากวิกิพีเดีย ค้นหาข้อมูลจากกูเกิล เป็นต้น สามารถนำบทเรียนการศึกษาแบบเปิดมาเรียนรู้ได้มากมาย เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา การเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนวิธีการไปจากแบบเดิมที่เน้นแต่ทางกายภาพมาร่วมกับสถานะทางโลกไซเบอร์ ซึ่งอาจเรียกการศึกษาที่เชื่อมการทำงานบนสองสถานะไซเบอร์และกายภาพว่า การศึกษาวิถีใหม่ (New normal education) สามารถเรียนรู้ได้ทั้งแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ประสานเวลา (Synchronous learning) และแบบไม่ประสานเวลา (Asynchronous learning) การส่งชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีทักษะการใช้สารสนเทศ การจัดการเรียนรู้ในลักษณะ Learn from Home โดยการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนขึ้นอยู่กับระบบออนไลน์เป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในลักษณะออนไลน์ดังกล่าว ต้องคำนึงถึงบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนด้วย ซึ่งสามารถออกแบบเพื่อสร้างกิจกรรมหรือการทำงานร่วมกันผ่านทางเครือข่ายสื่อสาร (เย็น ภู่วรรณ, 2564) ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำไปสู่รูปแบบการเรียนรู้แบบไฮบริด โดย สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน (2564) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันห้องเรียนหลายแห่งในช่วงเวลานี้อยู่ในสภาพของห้องเรียนไฮบริด (Hybrid-Learning) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดระบบการเรียนรู้แบบที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน ผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Learning) และการจัดการเรียนรู้แบบ Blended Learning ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังคำบรรยายภายในชั้นเรียน โดยให้ความสำคัญในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมตามจุดประสงค์ของการเรียน และการบูรณาการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนที่นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการหลอมรวมการเรียนรู้แบบออนไลน์ และการเรียนรู้ในห้องเรียนเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว โดยเน้นการ

ผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ผ่านเครื่องมือและซอฟต์แวร์ที่ได้มาตรฐานระดับโลก ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุกและได้ใช้กระบวนการคิด รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้มากขึ้น (ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์และคณะ, 2563) ในปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้ ได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกระดับ เพื่อลดช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาวิชาชีพครูด้านการสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเลือกสรรเทคโนโลยีที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การเรียนการสอนแบบผสมผสานหรือไฮบริดจึงเป็นวิธีสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และเสริมสร้างสมรรถนะให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. หลังจากที่ถูกกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะการสร้างวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสอง คือ ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 7 สาขาวิชา จำนวน 210 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EDC2103 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบการพัฒนารูปแบบและประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่สอง ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 กลุ่ม 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EDC2103 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้กลุ่มสาขาวิชาเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 ทำการรวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด การสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ และสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลทางเอกสารหลักสูตร เอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สอบถามผู้เชี่ยวชาญทางเนื้อหา

2.1.3 กำหนดข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์ ในลักษณะปลายเปิด

2.1.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์

2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมและรับรองรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 สร้างรายการข้อคำถามที่สอดคล้องกับร่างรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น

2.2.2 นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ตามเนื้อหา พบว่า ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00

2.2.3 ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

หลังจากรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้นได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน แล้ว ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการและองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแผนจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผน หลังจากนั้น นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสอดคล้อง และทำการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงและดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยสูตร IOC ซึ่งพบว่า ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 ทำการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้น เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมภาคสนาม

2.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้รวบรวมข้อมูลก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.4.1 กำหนดเนื้อหาเพื่อใช้ทำแบบทดสอบ

2.4.2 สร้างแบบทดสอบ แบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.4.3 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง

2.4.4 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและดัชนีความสอดคล้อง ด้วยสูตร IOC พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.4.5 ทำการปรับปรุงแบบทดสอบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 แบบประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.5.1 สร้างแบบประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู โดยมีรายการประเมินจำนวน 10 รายการ ให้คะแนนในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2.5.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความสอดคล้อง นำผลมาวิเคราะห์คุณภาพแบบประเมิน ด้วยการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและดัชนีความสอดคล้อง ด้วยสูตร IOC พบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.5.3 จัดพิมพ์แบบประเมินเพื่อเตรียมไว้สำหรับเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 7 คนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบ

3.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อวัดความเที่ยงตรงและดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือ พบว่า เครื่องมือทั้งหมดมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

3.3 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม

3.4 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

3.5 ในการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น เริ่มจากผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ออกแบบตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

3.6 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.7 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการมอบหมายให้สร้างผลงานหรือพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนเป็นชิ้นงานของตนเอง

3.8 หลังจากกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้จนครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้ว กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผู้วิจัยประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

3.9 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง 1.50-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย 1.00-1.50 มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการที่พัฒนาขึ้นนั้น ใช้สูตรการหาประสิทธิภาพตามแนวคิดของเมกุญแจ โดยนำคะแนนหลังเรียนหารด้วยคะแนนก่อนเรียน ผลลัพธ์ที่ได้มีค่ามากกว่า 2.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพสูง

4.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน ใช้สถิติ t-test Dependent Sample

4.4 การประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

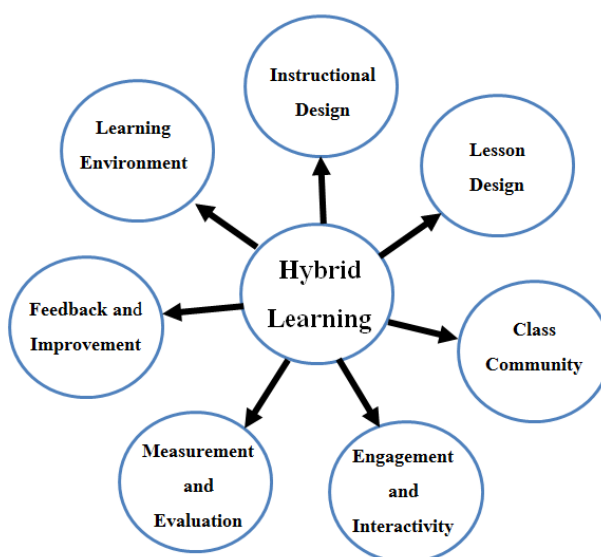
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ จากนั้น ทำการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยในลักษณะเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. ผลของการพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการพัฒนาและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ
นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่
เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู และผลการประเมินความเหมาะสมของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมี
รายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการ การเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการ
เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้
ของนักศึกษาวิชาชีพครู

โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment)

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมทั้งออนไลน์และออฟไลน์ หรือสลับกันแบบไฮบริด ซึ่งจะต้องใช้เทคโนโลยี
ในการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เช่น Google Meet Zoom หรือโปรแกรมอื่น ๆ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design)

การออกแบบการเรียนการสอนในรูปแบบไฮบริด ด้วยการสอนแบบ 3ONs ซึ่งได้แก่

On Site คือ การเรียนในห้องเรียนปกติหรือการเรียนแบบ Face to Face

Online คือ การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งแบบนัดหมายเวลา และแบบเรียนรู้ด้วยบทเรียน e-Learning

On Demand การเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 การออกแบบบทเรียน (Lesson Design)

บทเรียนจะถูกออกแบบให้เข้ากับบริบทของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยนำข้อดีของเทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ เช่น บทเรียนออนไลน์หรือ e-Learning บทเรียนมัลติมีเดียในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนชั้นเรียน (Class Community)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้อยู่ในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยการจำลองประสบการณ์ในห้องเรียนให้เกิดขึ้นทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไซต์ รวมทั้งการมอบหมายงาน (Assign Homework) ที่แบ่งเป็นส่วนย่อย ทายมอบหมายเป็นส่วน ๆ ในแต่ละครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนทุกคนสามารถช่วยกันให้ข้อมูลสร้างองค์ความรู้ พูดคุยกันได้โดยใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันสำหรับสร้างชุมชนชั้นเรียน เช่น Line Facebook Google Classroom เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ (Engagement and Interactivity)

ในระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์หรือออนไซต์ จะต้องสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและการโต้ตอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน โดยใช้เทคโนโลยีออกแบบกิจกรรมหรือสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนสร้างสื่อวัตกรรมการสร้างเกมด้วย Kahoot.com หรือการสร้างกระดานแสดงความคิดเห็นแบบออนไลน์ด้วย Padlet.com การสร้างเว็บไซต์หรือสร้างสื่อบทเรียนออนไลน์ด้วย Google site เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation)

การจัดการเรียนรู้จะต้องมีการวัดและประเมินผล เพื่อวัดความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออนไลน์ การตรวจประเมินชิ้นงานหรือผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งอาจวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบออนไลน์ โดยใช้แอปพลิเคชันหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสร้างและประเมินผลได้ทันที เช่น การทดสอบออนไลน์ด้วย Google Forms เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 7 ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุง (Feedback and Improvement)

การจัดการเรียนรู้นอกจากการวัดและประเมินผล แล้วสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงคือ การให้ผลป้อนกลับของผู้เรียน การให้ข้อเสนอแนะเพื่อผู้สอนจะนำไปเป็นข้อพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสมและเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

1.2 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้นนี้ แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

องค์ประกอบของรูปแบบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การออกแบบการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การออกแบบบทเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ชุมชนชั้นเรียน	4.85	0.38	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบของรูปแบบฯ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
6. การวัดและประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุง	4.71	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.94	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.12) ดังนั้น รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ให้มีสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในยุคปัจจุบันได้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติการสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย ตามกระบวนการที่ผู้สอนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 8 แผน ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ประสิทธิภาพตามเกณฑ์เมกุยเกนส์
ก่อนเรียน	40	11.10	2.75
หลังเรียน	40	30.57	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพตามแนวคิดของเมกุยเกนส์ มีค่าเท่ากับ 2.75 ซึ่งมีความมากกว่า 2.00 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีประสิทธิภาพสูง เป็นไปตามเกณฑ์เมกุยเกนส์

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น แสดงผลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

รายการ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t-test	p
คะแนนสอบก่อนเรียน (Pretest)	30	11.10	4.05	23.977*	0
คะแนนสอบหลังเรียน (Posttest)	30	30.57	2.02		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับคะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสรุปได้ว่า ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

2.3 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ผลแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสมรรถนะ
1. ความสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสื่อได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.51	มากที่สุด
2. สื่อที่สร้างขึ้นมีเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์	4.83	0.38	มากที่สุด
3. การวิเคราะห์เนื้อหาและวางแผนออกแบบสื่อ	4.67	0.48	มากที่สุด
4. สามารถสร้างสื่อที่มีความน่าสนใจ แปลกใหม่	4.75	0.42	มากที่สุด
5. สามารถสร้างสื่อที่มีความทันสมัย	4.63	0.56	มากที่สุด
6. สามารถสร้างสื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.80	0.48	มากที่สุด
7. สามารถสร้างสื่อที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	4.80	0.41	มากที่สุด
8. สามารถสร้างสื่อที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้	4.73	0.45	มากที่สุด
9. สามารถสร้างสื่อที่มีการประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	4.93	0.25	มากที่สุด
10. สื่อที่สร้างขึ้นใช้งานง่าย สะดวก	4.87	0.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.75	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) องค์ประกอบที่ 3 การออกแบบ

บทเรียน (Lesson Design) องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนชั้นเรียน (Class Community) องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ (Engagement and Interactivity) องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) องค์ประกอบที่ 7 ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุง (Feedback and Improvement)

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ตามแนวคิดของเมกยูเกนส์ มีค่าเท่ากับ 2.75 แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงเป็นไปตามเกณฑ์เมกยูเกนส์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Learning Environment) องค์ประกอบที่ 2 การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) องค์ประกอบที่ 3 การออกแบบบทเรียน (Lesson Design) องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนชั้นเรียน (Class Community) องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมและการโต้ตอบ (Engagement and Interactivity) องค์ประกอบที่ 6 การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) องค์ประกอบที่ 7 ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุง (Feedback and Improvement) และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของ Yaso (2017) ที่กล่าวว่า ระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด เป็นวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูลการเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เช่น การใช้ระบบเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านรูปแบบออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่งเข้ากับการเข้าชั้นเรียน โดยเน้นการมีปฏิสัมพันธ์และตรงกับวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น ดังนั้น รูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ให้มีสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูในยุคปัจจุบันได้ สอดคล้องการผลการศึกษาของศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย ในศตวรรษที่ 21 แล้วได้ข้อสรุปว่า การเรียนรู้แบบไฮบริด เป็นรูปแบบการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการเรียนรู้ในยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นลักษณะการผสมผสานรูปแบบการเรียนรู้ทั้งในลักษณะเผชิญหน้า และการเรียนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ในการสร้างองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลาย อันก่อให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ สุภัทรกุลและคณะ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ได้องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน 9 องค์ประกอบ คือ 1) การเรียนรู้แบบผู้เรียนนำตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การวิเคราะห์ผู้เรียน 4) การออกแบบ 5) การกำหนดเวลาเรียน สถานที่เรียนและการวิเคราะห์กิจกรรม 6) การกำหนดวิธีการเรียนหรือกิจกรรมการเรียน 7) การพัฒนาและเลือกวัสดุการสอนหรือทรัพยากรในการสอน 8) การควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการเรียน และ 9) ข้อมูลป้อนกลับ

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ตามแนวคิดของเมกยูเกนส์ มีค่าเท่ากับ 2.75 ซึ่งมีค่ามากกว่า 2.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู มีประสิทธิภาพสูง เป็นไปตามเกณฑ์เมกยูเกนส์ และ

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับคะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีสมรรถนะการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สัจสุริ อินุ์นโซติและคณะ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลังเรียนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Johnson, McHugo and Hall (2006) ได้ศึกษาวิธีการนำการเรียนการสอนแบบผสมผสานมาใช้ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า การเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เรียนและสอดคล้องกับผลวิจัยของ เนาวนิตย์ สงคราม (2553) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน ด้วยการเรียนเป็นทีมและกระบวนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างนวัตกรรมของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการเรียนรู้เป็นทีมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับดีมาก 1 กลุ่ม ระดับที่ 3 กลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ไปบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการสร้างสรรค์ชิ้นงานในศาสตร์นั้น ๆ
2. การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้น ไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพอื่น อาจจะต้องมีการปรับหรือเพิ่มเติมองค์ประกอบของรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของวิชาชีพนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบไฮบริดในรายวิชาที่มีความแตกต่างกัน เช่น รายวิชาที่เน้นภาคทฤษฎีและรายวิชาที่เน้นภาคปฏิบัติ จะมีความแตกต่างกันอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาวิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุภักฐกุลและคณะ. (2560). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 23(1), 66-75.
- เอนานิตย์ สงคราม. (2553). *การพัฒนาแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสาน ด้วยการเรียนเป็นทีมและกระบวนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างนวัตกรรมของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ยีน ภู่วรรณ. (2564). *การศึกษาวิถีใหม่*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2564, จาก <https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=3&l=3>.

- ศิริพรรณ รัตนอำพร. (2563). *การศึกษาในยุคโควิด 19*. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2564, จาก <https://www.yuvabadhanafoundation.org/th/ข่าวสาร/บทความทั่วไป/การศึกษา-covid-19/>.
- ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid Learning) กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*. 12(3), 213-224.
- สรวมณต์ สิทธิสมาน. (2564). 'ห้องเรียนไฮบริด' ยุคโควิด 19. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการออนไลน์.
- สัญญาสิริ อินอุ่นโชติ, มรกต แซ่वान, สไบทิพย์ โกละกะ, ปาริวรรณ บุตรศาสตร์และสุทธิพร แท่นทอง. (2564). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้กรณีศึกษาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*. 5(1), 74-85
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- Johnson, A., McHugo, H., & Hall, G. (2006). *Blended learning and sense of community: a comparative analysis with traditional and fully online graduate course*. Retrieved January 1, 2021 from <http://www.irrodl.org/content/v5.2/rovai-jordan.html>.
- Yaso, M. (2017). *21st Century Learning*. Retrieved January 1, 2021 from <http://www.gotoknow.org/posts/542974/>. (In Thai).

**การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2
โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล**
**The Development of Problem-Solving Thinking Abilities of Kindergarten 2/2
at Thungmahamek School by Using Video for Distance Teaching**

ปานอาภา วีชะรังสรรค์¹ นฤมล เนียมหอม² ธิติกาญจน์ ฐิติโสภณศักดิ์^{3*} และ สุพันธ์วิทย์ ไวยรูป⁴

Panarpha Weecharangsarn¹ Nareumon Neamhom²

Thitikan Thitisoponsak^{3*} and Suphanwadee Waiyarop⁴

Received: January 5, 2023; Revised: January 22, 2023; Accepted: January 27, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ ก่อนและหลังการใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล ในภาพรวมมีคุณภาพความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.27) และแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ในระดับ 1.00 ทุกข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล ในภาพรวมอยู่ในระดับดีทุกคน 2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกลสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมทุกคน

คำสำคัญ: การคิดแก้ปัญหา, วีดิทัศน์, การสอนทางไกล

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study problem-solving thinking abilities of kindergarten 2/2 at Thungmahamek School by using videos for distance teaching and; 2) to compare the problem-solving thinking abilities of kindergarten 2/2 at Thungmahamek School before and after using the video for distance teaching. The target groups in this research were 10 students of kindergarten 2/2 at Thungmahamek School who studied in academic year 2021 by purposive sampling. The research instruments were activities plan by using videos for distance teaching which had quality in the highest level ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.27) and problem-solving thinking abilities assessment form which had an index of congruency (IOC) at 1.00 all item. The statistics used in data analysis included frequency and percentage distribution. The results showed that: 1) the problem-solving thinking abilities of kindergarten 2/2 at Thungmahamek School after using videos for distance teaching was at good level. and 2) the overall problem-solving thinking abilities of the students in kindergarten 2/2 at Thungmahamek school had higher than before using the activity.

Keywords: problem-solving thinking, videos, distance teaching

¹ นักศึกษาด้านวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา E-mail: s60131112038@ssru.ac.th

² ครูชำนาญการ โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ E-mail: maew_nareumon@hotmail.com

^{3*} อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
E-mail: thitikan.th@ssru.ac.th (*Corresponding author)

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา E-mail: suphanwadee.wa@ssru.ac.th

¹ Student in Early Childhood Education program at SuanSunandha Rajabhat University. E-mail: s60131112038@ssru.ac.th

² Mentor teacher at Thungmahamek School E-mail: maew_nareumon@hotmail.com

^{3*} Lecturer at The Faculty of Education at Suan Sunandha Rajabhat University.
E-mail: thitikan.th@ssru.ac.th (*Corresponding author)

⁴ Assistant Professor, Faculty of Education, Suansunandha Rajabhat University. E-mail: Suphanwadee.wa@ssru.ac.th

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ในมาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 :18) และสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี ส่วนหลักที่ 4 พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา 4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ 217 แก้ปัญหาได้หลายวิธี และรู้จักเลือกวิธีที่เหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561: 48) ดังนั้นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่เด็กควรจะได้รับและจำเป็นในภาวะสังคมปัจจุบัน ทำให้เด็กสามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ จำเป็นต้องต้องพัฒนา ฝึกฝนให้เด็กมีทักษะการคิด โดยครูและผู้ปกครองจะต้องอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเข้าใจ ทำตัวเป็นต้นแบบที่ดี เพื่อที่จะให้เด็กสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วรนาท รักสกุลไทย, 2558)

จากสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้มีการเตรียมความพร้อมและรองรับสถานการณ์ โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งสร้างความเข้าใจ พร้อมดำเนินการตามมาตรการเพื่อให้นักเรียนหรือบุคลากรปลอดภัยจากการติดเชื้อโควิด-19 และให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการของ ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ใน 5 รูปแบบ ได้แก่ 1. On Site 2. On Air 3. Online 4. On Demand และ 5. On Hand (ฐิติมา ซาสกุล, 2564) โรงเรียนทุ่งมหาเมฆเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ และระดับชั้นที่ผู้วิจัยได้เข้าฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครู คือระดับชั้นอนุบาล 2/2 มีนักเรียนจำนวน 19 คน ซึ่งในช่วงนี้เป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 จึงทำให้โรงเรียนทุ่งมหาเมฆต้องจัดการเรียนรู้แบบ On Hand และ On demand ซึ่งข้อจำกัดของรูปแบบนี้คือปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนขาดหายไป ทำให้สะท้อนถึงการเสียโอกาสการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก และเมื่อนักเรียนไม่สามารถเข้ามาเรียนในห้องเรียนได้ก็ทำให้ทักษะการเรียนรู้บางทักษะของนักเรียนขาดหายไป การคิดแก้ปัญหาเป็นอีกทักษะหนึ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่จะต้องใช้การคิดแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การคิดแก้ปัญหาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ และจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนา ฝึกฝนให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหามากขึ้น (ยศวีร์ สายฟ้า, 2564) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในครั้งนี้จึงเป็นนักเรียนที่สนใจ และผู้ปกครองมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการพัฒนานักเรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและหาแนวทางการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จึงพบว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงไม่ว่าจากบุคคลหรือจากสื่อวีดิทัศน์ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสื่ออุปกรณ์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาการ การเรียนรู้และประสบการณ์ตรงของเด็กได้เป็นอย่างดี (สรวงมณต์ สิทธิสมาน, 2560 : 25) สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2564: 100) ที่กล่าวว่าสื่อวีดิทัศน์นับว่าเป็นสื่อการสอนที่ได้รับความสะดวกทั้งผู้สอนและผู้เรียน วีดิทัศน์สามารถแพร่ภาพและเสียงได้เป็นสื่อการสอนที่สามารถนำสื่อหลายๆ อย่างมาใช้ร่วมกันได้สะดวกเป็นการใช้สื่อประสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการสอน นอกจากนี้ งานวิจัยของวัลลภ สุขดิษฐ์ (2558: 4) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนแบบการ์ตูน Stop Motion เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 พบว่า สื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนแบบการ์ตูน Stop Motion เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีคุณภาพระดับดี และผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.053 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.054 และงานวิจัยของนันท์นภัส มงคลสังข์ (2563: 40) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบนิทานการ์ตูนแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 (5-6 ปี) พบว่า ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบตัวอย่างแบบไม่อิสระด้วย t-test หนังสือนิทานภาพเคลื่อนไหวที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมคุณธรรม 89.35/90.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กปฐมวัยหลังการใช้นิทานภาพเคลื่อนไหวมีค่าสูงกว่าก่อนใช้นิทานภาพเคลื่อนไหว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาว่า การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาล 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลจะส่งผลต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยได้หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรกำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ ก่อนและหลังใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2564 จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาทำให้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในครั้งนี้จึงเป็นนักเรียนที่สนใจและผู้ปกครองมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมในการพัฒนานักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล และแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

2.1 แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล

2.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้วิธีทัศน์

2.1.2 สร้างวิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ 1) การแก้ปัญหาเมื่อติดกระดุมไม่เรียบร้อย 2) การแก้ปัญหาเมื่อต้องการเข้าห้องน้ำ 3) การแก้ปัญหาเมื่อเห็นคนทิ้งขยะลงแม่น้ำ 4) การแก้ปัญหาเมื่อหลงทาง 5) การแก้ปัญหาเมื่อโดนผู้อื่นยืมบัง 6) การแก้ปัญหาเมื่อทำของผู้อื่นเสียหาย 7) การแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเพื่อนทำหนังสือขาด 8) การแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเพื่อนต่างชาติมีปัญหา 9) การแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นผู้คนที่ทำของหล่น

2.1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลจำนวน 9 แผน โดยมีองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรม 5 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์การวัดและประเมินผล

2.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแผนการแผนการใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลด้วยการประเมินมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. $\bar{X} = 0.27$)

2.1.5 นำแผนการใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 นำแผนการใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย

2.2 แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยมาสร้างแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีจำนวน 1 ชุด 6 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวมทั้งหมด 6 ข้อ 24 คะแนน โดยใช้ร้อยละ ดังนี้

ร้อยละ 75 - 100 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับดี

ร้อยละ 50 - 74 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับพอใช้

ร้อยละ 0 - 49 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับปรับปรุง

2.2.3 นำแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ (IOC) โดยมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับ 1.00 ทุกข้อ

2.2.4 นำแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย

3. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experiment Design) โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน – สอบหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) (พิสนุ พองศรี, 2558: 128) เขียนเป็นสัญลักษณ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

Pre – test		Treatment		Post – test
		X		O ₂
โดย O ₁	หมายถึง	ประเมินก่อนทำกิจกรรม		
X	หมายถึง	การทดลองใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล		
O ₂	หมายถึง	ประเมินหลังจัดกิจกรรม		

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนการจัดกิจกรรมเป็นเวลา 1 สัปดาห์

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยเก็บข้อมูลเป็นเวลา 9 สัปดาห์ จำนวน 9 ครั้ง ในวันศุกร์

4.3 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 9 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแบบเดียวกับแบบประเมินที่ใช้ก่อนการทดลอง

4.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล ได้ผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนและร้อยละความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกล

คนที่	คะแนน (24 คะแนน)	ร้อยละ	ระดับ
คนที่ 1	24	100.00	ดี
คนที่ 2	22	91.66	ดี
คนที่ 3	18	75.00	ดี
คนที่ 4	24	100.00	ดี
คนที่ 5	21	87.50	ดี
คนที่ 6	18	75.00	ดี
คนที่ 7	24	100.00	ดี
คนที่ 8	20	83.33	ดี
คนที่ 9	18	75.00	ดี
คนที่ 10	18	75.00	ดี

จากตารางที่ 2 นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ มีความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วีดิทัศน์เพื่อการสอนทางไกลในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนคนที่ 1, 4 และคนที่ 7 มีคะแนนสูงสุด 24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ นักเรียนคนที่ 2 มีคะแนน 22 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.66 นักเรียนคนที่ 5 มีคะแนน 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.50 นักเรียนคนที่ 8 มีคะแนน 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา นักเรียนคนที่ 3, 6, 9 และคนที่ 10 มีคะแนน 18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล

นักเรียน (คนที่)	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ผลต่าง		พัฒนาการ
	คะแนน	ร้อยละ	ระดับ	คะแนน	ร้อยละ	ระดับ	คะแนน	ร้อยละ	
คนที่ 1	13	54.16	ปรับปรุง	24	100.00	ดี	11	45.83	สูงขึ้น
คนที่ 2	10	41.66	ปรับปรุง	22	91.66	ดี	12	50.00	สูงขึ้น
คนที่ 3	5	20.83	ปรับปรุง	18	75.00	ดี	13	54.16	สูงขึ้น
คนที่ 4	13	54.16	ปรับปรุง	24	100.00	ดี	11	45.83	สูงขึ้น
คนที่ 5	10	41.66	ปรับปรุง	21	87.50	ดี	11	45.83	สูงขึ้น
คนที่ 6	5	20.83	ปรับปรุง	18	75.00	ดี	13	54.16	สูงขึ้น
คนที่ 7	9	37.50	ปรับปรุง	24	100.00	ดี	15	62.50	สูงขึ้น
คนที่ 8	8	33.33	ปรับปรุง	20	83.33	ดี	12	50.00	สูงขึ้น
คนที่ 9	6	25.00	ปรับปรุง	18	75.00	ดี	12	50.00	สูงขึ้น
คนที่ 10	6	25.00	ปรับปรุง	18	75.00	ดี	12	50.00	สูงขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ หลังได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล สูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมทุกคน โดยในภาพรวมมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังการทดลองอยู่ในระดับดี และก่อนการทดลองอยู่ในระดับปรับปรุง

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินก่อนจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถระบุปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น โดยสามารถแก้ปัญหาได้เบื้องต้นแต่ยังมีวิธีการที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะนักเรียนคนที่ 3, 6, 9 และ 10 นักเรียนไม่สามารถระบุปัญหาและยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เมื่อได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล พบว่า นักเรียนทุกคนสามารถระบุปัญหาและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้ โดยคนที่มีความรู้สูงที่สุดคือ นักเรียนคนที่ 1, 4 และ 7 นักเรียนคนที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือนักเรียนคนที่ 3, 6, 9 และ 10 นักเรียนกลุ่มนี้สามารถระบุปัญหาและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้ แสดงให้เห็นว่าการใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลช่วยพัฒนาความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ได้ อย่างไรก็ตามในขณะที่ทำการประเมินหลังการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยยังต้องกระตุ้นนักเรียนในการตอบคำถามและประกอบกับเป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมในรูปแบบออนไลน์ จึงทำให้นักเรียนมีระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมน้อยและจำกัด

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล สรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหานักเรียนชั้นอนุบาล 2/2 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลอยู่ในระดับดีทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากจากวิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการเสนอประเภทของปัญหาที่หลากหลาย ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และปัญหาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการการแก้ปัญหาทั้ง 4 ขั้นตอนอย่างชัดเจน ได้แก่ ขั้นระบุปัญหา ขั้นเสนอทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา ขั้นตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา และขั้นแก้ปัญหา นักเรียนจึงสามารถเห็นกระบวนการแก้ปัญหาครบทุกขั้นตอน

และปัญหาที่ผู้วิจัยได้เลือกมาเป็นปัญหาที่นักเรียนสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน และใกล้เคียงกับชีวิตจริงของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย ประกอบกับผู้วิจัยเลือกภาพที่มีความเหมาะสม มีภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ มีสีสันที่สวยงาม สอดคล้องกับพัฒนาการทำให้นักเรียนชื่นชอบเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ Bruner (1969 อ้างถึงใน พชรี เขตต์จะโป๊ะ, 2563: ออนไลน์) ในขั้นการเรียนรู้จากความคิด บรูเนอร์กล่าวว่าในขั้นนี้อาศัยการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ การมองเห็นก็เป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่ง แล้วนำประสบการณ์ที่ได้จากการใช้ประสาทสัมผัสมาสร้างเป็นภาพขึ้นในใจ การสร้างภาพในใจขึ้นมาก่อนการกระทำจะเพิ่มตามระดับอายุ เด็กยิ่งโตมากยิ่งขึ้นสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นสัญลักษณ์ได้มากขึ้น ในขั้นนี้จึงเป็นการรับรู้ภาพและจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับสรวงมณต์ ลิทธิสมาน (2560) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงไม่ว่าจากบุคคลหรือจากสื่อ วัตถุทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสื่ออุปกรณ์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์ตรงของเด็กได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับวัตถุที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น วัตถุชิ้นในแต่ละเรื่องก็สอดคล้องกับประสบการณ์ต่างๆ ที่นักเรียนควรจะได้รับ เมื่อนักเรียนได้ชมวัตถุชิ้นก็จะสามารถสร้างภาพในใจขึ้นมาก่อนที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นการกระทำ ด้วยเหตุนี้เด็กจึงสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาได้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ ก่อนและหลังใช้วัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกล พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังใช้วัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกลสูงกว่าก่อนใช้วัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกลทุกคน การใช้นวัตกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลภ สุขดิษฐ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อวัตถุชิ้นประกอบการสอนแบบการ์ตูน Stop Motion เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 พบว่า สื่อวัตถุชิ้นประกอบการสอนแบบการ์ตูน Stop Motion เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 มีคุณภาพระดับดี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.053 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.054

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนที่นำวัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกลไปใช้ ควรปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัยและบริบทของผู้เรียน

2. ครูผู้สอนที่สนใจการจัดประสบการณ์โดยใช้วัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกล สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในระดับชั้นอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลโดยใช้วัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกลร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น เกมการศึกษา

2. ควรมีการพัฒนาวัตถุชิ้นเพื่อการสอนทางไกลที่สามารถพัฒนาความสามารถในเรื่องอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ฐิตินา ชาลีกุล. (2564). *ประชุมทางไกลชี้แจงแนวทางปฏิบัติภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 สำหรับโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.obec.go.th/archives/363188>
- ทิตินา แคมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทน์ภัส มงคลสังข์. (2563). การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบนิทานการ์ตูนแอนิเมชันเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 (5-6 ปี). *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(1), 2.
- พัชรี เขตต์จะโป๊ะ. (2563). แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2564, จาก https://drive.google.com/file/d/19OC2OnrlbCfv5hd5vssQ_77Rr-bmW2wf/view
- พิสนุ พองศรี. (2558). *วิจัยในชั้นเรียน : หลักการและเทคนิคปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2564). *รายงานผลการจัดการจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย และเด็กชั้นประถมศึกษาตอนต้นภายใต้สถานการณ์ COVID – 19*. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.obec.go.th/wp-content/>.
- วัลลภ สุขดิษฐ์. (2558). *การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ประกอบการสอนแบบการ์ตูน Stop Motion เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นจาก http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2018_05_01_16_52_31.pdf
- วรรณาท รักสกุลไทย.(2558). *เจเนอเรชันอัลฟ่า Generation Alpha*. ค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2564, จาก <http://www.maneeya.ac.th>.
- สรวมณต์ สิทธิสมาน. (2560). *การบริหารจัดการสื่อดิจิทัลเพื่อเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/1525>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แนะแนววิธีการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย 0 – 5 ปี*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

**การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
**A Study of Teachers' Opinions on Educational Management to Promote
Educational Institutions' Employment at the Basic Education Level**

กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์
Kannika Bhiromrat

Received: December 27, 2022; Revised: January 17, 2023; Accepted: January 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล จำนวน 1,638 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC) ระหว่าง 08.0 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ One-Way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.63) และ 2) ผลการเปรียบเทียบมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, การส่งเสริมการมีงานทำ

ABSTRACT

The objective of this research is to study the level of teachers' opinions on educational management to promote school employability at the basic education level, and to compare teachers' opinions on educational management to promote school employability at the basic education level classified by school size. The sample used in this research was 1,638 teachers in educational institutions that organize basic education under the Office of the Basic Education Commission (OBEC), Office of the Private Education Commission (OPEC), Office of the Vocational Education Commission (OVEC), Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Local Government Organizations, Border Patrol Police Academy and Remote Area Schools. The instrument used to collect the data was an opinion questionnaire, which has an IOC consistency index (IOC) between 0.80 – 1.00 and a confidence value of 0.978. The data were analyzed by the application of mean, standard deviation, and One-Way ANOVA. The results revealed that 1) teachers had an opinion on educational management to promote school employability at the basic education level; overall, it was at a high level ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.63), and 2) the comparative results showed that teachers' opinions on educational management to promote school employability at the basic education level classified by overall school size is not different.

Keywords: educational management, promotion of employment

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้นั้น ทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข นอกจากนี้ยังมุ่งให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2559 : 70) นอกจากนี้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาของปวงชนว่า เป็นการจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้สูงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถในการบรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันจะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 76)

นอกจากนี้ ตามเจตนารมณ์การจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ประเทศด้านการศึกษา และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่ต้องการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่การเป็นนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้ (Career and learning skills) และสามารถต่อยอดความรู้สู่การมีงานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกำลังคนที่มีศักยภาพ ตอบโจทย์ความต้องการแรงงานของประเทศและโลกได้ เยาวชนไทยหรือผู้เรียนจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ การจัดการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และทักษะวิชาชีพ แต่จากการจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ไม่ศึกษาต่อมีจำนวนถึงร้อยละ 40 และขาดสมรรถนะการทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ สถานประกอบการไม่ต้องการรับเข้าทำงาน และประกอบอาชีพอิสระไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากขาดทักษะที่เป็นพื้นฐานของสมรรถนะในแต่ละอาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยแก้ปัญหาแก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการจัดสมรรถนะอาชีพระยะสั้นในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รูปแบบการจัดเรียนร่วมหลักสูตรอาชีพศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และรูปแบบการจัดเตรียมพื้นฐานความถนัดในสาขาวิชาชีพในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะเน้นการเรียนรู้แบบฝึกและถอดประสบการณ์ โดยปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ หรือกลุ่มอาชีพอิสระ เพื่อสร้างทักษะและสมรรถนะให้เกิดการค้นพบความถนัดของตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนมองเห็นสาขาวิชาที่จะทำการศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559 : 4-5) ทั้งนี้ในปัจจุบันมีสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้หันมาพัฒนาทักษะวิชาชีพ หรือการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้เรียนตั้งแต่อยู่ในรั้วโรงเรียนหรือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัยหรืออุดมศึกษา มีการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมทั้งการอบรมให้ความรู้ การฝึกทักษะปฏิบัติ และการสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรและรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ แต่การดำเนินงานโครงการดังกล่าวยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการเชื่อมโยงการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังขาด

แนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน หรือยังไม่มีกฎหมายนำทางที่แต่ละหน่วยงานหรือองค์กรจะนำไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านการประกอบอาชีพ หรือการส่งเสริมภาวะการมีงานทำอย่างจริงจัง ดังนั้นหากมีการศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาจากครูซึ่งเป็นบุคคลที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อีกทั้งยังทำงานร่วมผู้ปกครองและชุมชนจะสะท้อนข้อเท็จจริงในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์และนำไปสู่แนวทางการกำหนดข้อกฎหมายที่เหมาะสมและแนวทางให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาชีพให้กับผู้เรียนนำไปปฏิบัติที่มีการดำเนินงานในทิศทางเดียวกันเพื่อมุ่งพัฒนาเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) และโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล จำนวน 1,638 คน จากนั้นจะทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนของประชากรที่ทำการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงข้อความให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยข้อความมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้ง 7 ฉบับมีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกแล้วในข้อ 2.3 ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำผลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แล้วนำผลจากการตอบแบบสอบถามมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978

2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือชี้แจงและขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามถึงหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับสถานศึกษา หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสถานประกอบการ

3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์หรือแบบสอบถาม Google Form ตามความเหมาะสม ในช่วงเดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2564

3.3 กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและส่งข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ และ Google Form ให้กับผู้วิจัย

3.4 หากกลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามกลับตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะทำการติดตามการส่งแบบสอบถามจากทางหน่วยงานต้นสังกัดจนได้จำนวนครบตามที่กำหนด

3.5 รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ตอบกลับเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีงานทำในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ One – way ANOVA

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความหมาย
1. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถส่งเสริมการมีงานทำ หรือประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในอนาคต	4.10	0.80	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถค้นพบและทราบความถนัดของตนเองตั้งแต่แรกเริ่มนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต	4.08	0.76	มาก
3. รายวิชาหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาส่งเสริมการมีงานทำ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.06	0.78	มาก
4. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะอาชีพให้กับผู้เรียน	4.14	0.76	มาก
5. การฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้ในสถานที่จริงสามารถส่งเสริมประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน	4.25	0.74	มาก
6. ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา	4.29	0.71	มาก
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพียงพอต่อการส่งเสริมการมีงานทำของผู้เรียน	4.07	0.77	มาก
8. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในการเข้ารับจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการส่งเสริมการมีงานทำ	4.10	0.79	มาก
9. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.01	0.82	มาก
10. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคต	4.16	0.75	มาก
11. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน	4.28	0.72	มาก
12. สถานศึกษามีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้เรียน	4.14	0.78	มาก
13. คำตอบแทนพิเศษหรือสิทธิประโยชน์แก่ผู้เรียนที่มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น	4.05	0.85	มาก
14. การจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเพื่อรองรับการส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	4.11	0.73	มาก
15. การพัฒนาอาชีพให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างทักษะและการมีงานทำในอนาคตเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	4.26	0.71	มาก
รวม	4.13	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 6 ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.71) รองลงมาคือ ข้อ 11 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.73) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 9 ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.82)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถส่งเสริมการมีงานทำ หรือประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในอนาคต	4.20	0.72	4.21	0.79	4.10	0.82	4.08	0.80
2. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถค้นพบและทราบความถนัดของตนเองตั้งแต่แรกเริ่มนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต	4.24	0.80	4.14	0.76	4.03	0.76	4.08	0.76
3. รายวิชาหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาส่งเสริมการมีงานทำ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.30	0.70	4.16	0.79	4.04	0.79	4.03	0.78
4. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะอาชีพให้กับผู้เรียน	4.38	0.66	4.27	0.73	4.16	0.75	4.11	0.78
5. การฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้ในสถานที่จริงสามารถส่งเสริมประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน	4.26	0.69	4.39	0.74	4.25	0.72	4.23	0.74
6. ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา	4.40	0.72	4.31	0.71	4.32	0.69	4.26	0.72
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพียงพอต่อการส่งเสริมการมีงานทำของผู้เรียน	4.30	0.67	4.14	0.78	4.03	0.76	4.06	0.77
8. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในการเข้ารับจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการส่งเสริมการมีงานทำ	4.34	0.65	4.14	0.81	4.09	0.78	4.08	0.79

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	4.26	0.75	3.98	0.87	3.99	0.81	4.01	0.82
10. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคต	4.32	0.74	4.16	0.77	4.17	0.76	4.15	0.75
11. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน	4.44	0.68	4.37	0.68	4.27	0.73	4.26	0.72
12. สถานศึกษามีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้เรียน	4.38	0.69	4.23	0.78	4.10	0.79	4.12	0.78
13. ค่าตอบแทนพิเศษหรือสิทธิประโยชน์แก่ผู้เรียนที่มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น	4.36	0.74	4.20	0.76	4.05	0.85	4.01	0.87
14. การจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเพื่อรองรับการส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	4.30	0.64	4.20	0.72	4.08	0.73	4.11	0.73
15. การพัฒนาอาชีพให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างทักษะและการมีงานทำในอนาคตเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	4.34	0.68	4.28	0.74	4.24	0.76	4.26	0.69
รวม	4.32	0.60	4.21	0.63	4.12	0.62	4.12	0.63

*p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยภาพรวม ดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.60) โรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.63) โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.62) และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.63)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	แหล่ง	SS	df	MS	F
	ความแปรปรวน				
1. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถส่งเสริมการมีงานทำ หรือประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	2.810	3	0.937	1.441
	ภายในกลุ่ม	1061.970	1634	0.650	
	รวม	1064.780	1637		
2. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถค้นพบและทราบความถนัดของตนเองตั้งแต่แรกเริ่มนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	3.009	3	1.003	1.725
	ภายในกลุ่ม	950.144	1634	0.581	
	รวม	953.153	1637		
3. รายวิชาหรือกิจกรรมที่สถานศึกษาส่งเสริมการมีงานทำ มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	5.254	3	1.751	2.841
	ภายในกลุ่ม	1007.351	1634	0.616	
	รวม	1012.606	1637		
4. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสามารถพัฒนาสมรรถนะอาชีพให้กับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	6.858	3	2.286	3.881
	ภายในกลุ่ม	962.427	1634	.589	
	รวม	969.285	1637		
5. การฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้ในสถานที่จริงสามารถส่งเสริมประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.620	3	1.207	2.207
	ภายในกลุ่ม	893.255	1634	0.547	
	รวม	896.875	1637		
6. ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.616	3	0.539	1.047
	ภายในกลุ่ม	840.669	1634	0.514	
	รวม	842.286	1637		
7. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาเพียงพอต่อการส่งเสริมการมีงานทำของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.162	3	1.387	2.348
	ภายในกลุ่ม	965.316	1634	0.591	
	รวม	969.478	1637		
8. สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลผู้เรียนในการเข้ารับจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการส่งเสริมการมีงานทำ	ระหว่างกลุ่ม	3.382	3	1.127	1.810
	ภายในกลุ่ม	1017.795	1634	0.623	
	รวม	1021.177	1637		
9. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการการศึกษาเพื่อการมีงานทำ	ระหว่างกลุ่ม	3.392	3	1.131	1.659
	ภายในกลุ่ม	1113.504	1634	0.681	
	รวม	1116.897	1637		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ	แหล่ง	SS	df	MS	F
	ความแปรปรวน				
10. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคต	ระหว่างกลุ่ม	1.372	3	0.457	0.794
	ภายในกลุ่ม	941.400	1634	0.576	
	รวม	942.772	1637		
11. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.009	3	1.003	1.933
	ภายในกลุ่ม	847.814	1634	0.519	
	รวม	850.824	1637		
12. สถานศึกษามีความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการส่งเสริมการมีงานทำให้กับผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.884	3	1.628	2.634
	ภายในกลุ่ม	1009.757	1634	0.618	
	รวม	1014.640	1637		
13. ค่าตอบแทนพิเศษหรือสิทธิประโยชน์แก่ผู้เรียนที่มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	9.693	3	3.231	4.434
	ภายในกลุ่ม	1190.593	1634	0.729	
	รวม	1200.286	1637		
14. การจัดทำข้อบังคับหรือกฎหมายเพื่อรองรับการส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้เรียนเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.362	3	1.121	2.087
	ภายในกลุ่ม	877.517	1634	0.537	
	รวม	880.879	1637		
15. การพัฒนาอาชีพให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างทักษะและการมีงานทำในอนาคตเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	ระหว่างกลุ่ม	.505	3	0.168	0.325
	ภายในกลุ่ม	845.741	1634	0.518	
	รวม	846.247	1637		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.773	3	0.924	2.309
	ภายในกลุ่ม	654.026	1634	0.400	
	รวม	656.799	1637		

*p<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 6 ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.71) รองลงมาคือ ข้อ 11 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริม

คุณภาพชีวิตของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.73) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 9 ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอต่อการส่งเสริมการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.82)

2. ผลการเปรียบเทียบมีความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่น ความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรผู้สอนหรือวิทยากรมีผลต่อการจัดการการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในสถานศึกษา และการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ถือเป็นโอกาสในการสร้างอาชีพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญที่สุดในการผลักดันนโยบายการส่งเสริมการมีงานทำให้ผู้เรียน เพราะครูเป็นผู้ปฏิบัติที่จะพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีการพัฒนาครูให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านวิชาชีพพร้อมกับหน่วยงานภาคภายนอก เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในวิชาชีพที่สนใจและนำไปสู่การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาของ Kneller (1971) ที่กล่าวว่าการศึกษาคือชีวิต ฉะนั้นผู้เรียนจึงควรจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่เหมาะสมแก่วัยของเขาและสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนเรียนควรจะเป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจ ปัญหาชีวิตและสังคมในปัจจุบันและหาทางปรับตัวให้เข้ากับภาวะที่เป็นจริงในปัจจุบัน นอกจากนี้ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพของ Super (1957) ยังกล่าวว่าการประกอบอาชีพจะมีรากฐานมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถของบุคคล กระบวนการเลือกอาชีพตามช่วงของชีวิต การได้รับการแนะนำอาชีพอย่างถูกต้อง ความพึงพอใจของงาน และงานเป็นวิถีการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อพัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559 : 65-69) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ โดยแก้ปัญหา กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการจัดสมรรถนะอาชีพระยะสั้นในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยความร่วมมือกับหน่วยงานหรือสถาบันทางการศึกษาด้านอาชีพร่วมกันพิจารณานำเอาหลักสูตรอาชีพระยะสั้นมาจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนได้รู้จักอาชีพอย่างหลากหลายและมีการฝึกและถอดประสบการณ์ในหน่วยสมรรถนะอาชีพระยะสั้น ค้นพบตนเองว่าสนใจและมีความถนัดในการทำงานอาชีพใดได้ดีนำไปใช้วางแผนการศึกษาต่อหรือเป็นพื้นฐานการ ประกอบอาชีพได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวพรรณ อินตะวงศ์ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในระดับพื้นที่จังหวัด พบว่า กระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในระดับพื้นที่จังหวัดของจังหวัดชลบุรีและตราดมีรูปแบบใกล้เคียงกัน ได้แก่ 1) รวมคน คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพมาร่วมตัวกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโดยมีคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้จังหวัดประสานงานจนเกิดเป็นภาคีเครือข่าย 2) ร่วมคิด คือ ภาคีเครือข่ายร่วมระดมความคิดกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของจังหวัดให้สามารถขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม 3) ร่วมทำ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งเสริมให้เกิดกลไกของจังหวัด พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศจัดเวทีบูรณาการจัดทำแผนการ

จัดการศึกษาเพื่ออาชีพ หลักสูตรอาชีพและ ติดตามประเมินผลรวมถึงรณรงค์สื่อสารภายในจังหวัด 4) ร่วมสรุปบทเรียน คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมประเมินผลการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของพื้นที่จังหวัดแล้วถอดบทเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน และ 5) ร่วมรับผลการกระทำ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมรับผลจากการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของพื้นที่ เช่น จังหวัดมีแผนการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพมีหลักสูตรอาชีพ มีผู้เรียนสายอาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น ทำให้ได้รับการยกย่องเกิดความภาคภูมิใจ และในขณะเดียวกันก็ร่วมรับปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิธยา ชินธนาชูกิจ และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 5 ประเด็นกลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำให้มีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีอาชีพ 3) เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำอย่างมั่นคงและยั่งยืน และ 5) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยของ โกศล เย็นสุขใจชน (2565) ได้ทำการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ดังนั้นจะเห็นได้จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ทำให้หน่วยงานจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับข้อมูลพื้นฐานอันเป็นประโยชน์จากครูที่ได้สะท้อนถึงสภาพการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการมีงานทำในส่วนที่จะผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อกำหนดในการพัฒนาเยาวชนไทยต่อการเพิ่มความรู้และทักษะในการทำงานเพื่อประกอบอาชีพในอนาคตให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา โดยมีการจัดทำหลักสูตรที่รองรับและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะตนเองในด้านอาชีพและหารายได้ระหว่างกำลังศึกษา
2. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะวิชาชีพ เช่น การจัดทำหลักสูตรระยะสั้น การแลกเปลี่ยนวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา หรืออาจจะนำผู้เรียนไปศึกษาออกสถานที่กับผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาควรทำการศึกษารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำของสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสถานศึกษาและหน่วยงานภาคีเครือข่าย
2. หน่วยงานต้นสังกัดการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรทำการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะให้กับผู้เรียนเพื่อนำไปประกอบอาชีพอย่างจริงจังและสร้างรายได้

เอกสารอ้างอิง

- โกศล เย็นสุขใจชน. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 6(2), 62-70.
- นวพรรณ อินต๊ะวงศ์ และคณะ. (2563). กระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในระดับพื้นที่จังหวัด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 7(12), 81-92.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น: ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุวิษฐา ชินธนาชูกิจ และคณะ. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(9), 232 – 249.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรีษฏกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Kneller, G.F. (1971). *Contemporary education theory*. In *Foundation of education*. New York: n.p.
- Super, Donald. E. (1957). *Career pattern as a basic for vocational*. New York: Harper and Brothers.

การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

The Development of Basic Science Process Skills Practical Package for Grade 1 Students to promote Basic Science Process Skills

นฤมล หลายประเสริฐพร¹ และ ณฐพล อยู่เป็นสุข^{2*}

Narumon Laiprasertporn¹ and Natapon Youpensuk^{2*}

Received: November 11, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 18, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหิรัญราชรุจิราษฎร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิธีดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนคือ ศึกษาและสร้างชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานนำไปทดลองเพื่อหาค่าประสิทธิภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลคือ ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 82.75/85.50 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะ, ประสิทธิภาพ, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) study the effectiveness of the learning package in the management of science learning to enhance basic scientific process skills for grade 1 students to meet the criteria set at 80/80. The sample group of this study was 40 primary school students in grade 1 of Hiranrat Phakdi Wittaya School at Nonthaburi Province by using purposive sampling. Research Methodology: Step 1 study and develop The Practice Model for the Basic Skills in Scientific Process Step 2 Improve and test for efficiency. The instrument was the learning package for enhancing the fundamental Basic scientific process skill. Data were analyzed by using descriptive statistics, Determination of the efficiency. The results were as follows: The efficiency of the learning package for enhance the fundamental Basic scientific process skill equaled 82.75/85.50 which met the 80/80 criteria.

Keywords: practical package, efficiency, basic Science process skills.

¹อาจารย์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: Narumon.la@ssru.ac.th

²อาจารย์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: Natapon.yo@ssru.ac.th (*Corresponding author)

¹Lecturer, Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: Narumon.la@ssru.ac.th

²Lecturer, Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: Natapon.yo@ssru.ac.th (*Corresponding author)

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันและโลกอนาคตให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมาก เนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทุกคนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อเข้าใจโลก ธรรมชาติ และเทคโนโลยี การให้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์กับเด็กเยาวชนต้องแทรกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความสนุกสนาน ความเข้าใจง่าย เป็นเรื่องราวชีวิตจริงใกล้ตัวเด็ก เน้นให้เด็กได้เห็นจริงปฏิบัติจริง ศึกษาความรู้และค้นพบ ด้วยด้วยตนเอง สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะให้เด็กได้ เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกนักเรียนให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน เน้นให้เด็กได้ใช้ทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้หรือแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ ดังที่ ดวงจันทร์ แก้วพวงพาน (2552) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การ สอนวิทยาศาสตร์ต้องมีจุดมุ่งหมาย 3 ด้านคือ ด้านความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และด้าน เจตคติทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนแต่ละคน เป็นการ สร้างและใช้ความคิดอย่างกว้างขวางรวมทั้งกลยุทธ์ในการใช้ปัญญาสร้างเพิ่มเติมในความเข้าใจแก่ผู้เรียน ซึ่งการศึกษา นับเป็นสิ่งสำคัญต่อการเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างยิ่งเพราะมนุษย์ใช้ความรู้และความสามารถอันเกิดจากการได้รับการศึกษา สำหรับพัฒนาตนเองและสังคม

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการหรือเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำมาซึ่งการได้มาซึ่งความรู้หรือการ แก้ปัญหา (วรรณทิพา, 2542) จึงอาจกล่าวได้ว่าทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการ ดำเนินชีวิต (ขุสิพร สงวนศรี, 2554) ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ในทุกระดับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ครูผู้สอนควรส่งเสริม ให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กเป็นคนที่มีเหตุผลและ รู้จักแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่บุคคลพึงจะมี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546) ได้กำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตั้งแต่ปฐมวัย มีแนวทางการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ควรส่งเสริมทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานให้กับเด็กในระดับปฐมวัยอย่างน้อย 8 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปซและสเปซกับเวลา ทักษะการคำนวณหรือใช้ตัวเลข ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการพยากรณ์

ซึ่งจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะได้เรียนตามที่คุณสอนนั้นบอก อธิบายให้ฟัง หรืออ่าน จากหนังสือเรียน โดยไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรม และไม่ได้รับการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ขาดสื่อการเรียนการสอน (สกว. แสงอ่อน, 2546) บทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ปัจจุบัน เน้นทักษะกระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผล ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กิจกรรมส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมาก ที่สุด เมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้มีลักษณะต่างกันไปและมีกิจกรรมหลายรูปแบบให้ สอดคล้องกับทักษะที่จะฝึก การนำกิจกรรมหรือวิธีการต่าง ๆ ไปใช้ ครูผู้สอนอาจออกแบบการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ และมี รูปแบบหนึ่งที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีความเป็นไปได้สูง คือ ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ซึ่งชุดฝึกทักษะ จัดเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน สามารถนำมาจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสามารถทางวิทยาศาสตร์ (สิรินรดา สุขภักดี, 2557) เนื่องจากชุดฝึกทักษะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอยู่เสมอ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่เกิดความ เบื่อหน่ายในการเรียนวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับกับกฎแห่งการฝึกของ Thorndike ที่กล่าวว่า การฝึกหัดกระทำซ้ำ ๆ ย่อม ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น (พิมพ์นัธ เดชะคุปต์, 2546)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการสร้างชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ เป็นนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับชั้นดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานครบทั้ง 8 ทักษะ และสามารถนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80

สมมติฐานการวิจัย

ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา) อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและวิเคราะห์หาคุณภาพชุดฝึกทักษะ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบของการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. พัฒนาและกำหนดรูปแบบชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานทั้ง 8 ทักษะ 8 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปซ และสเปกกับเวลา ทักษะการคำนวณหรือใช้ตัวเลข ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล และทักษะการพยากรณ์
4. นำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 3 คน ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00
5. นำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอเอกสารอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยประสานกับทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมโดยให้โรงเรียนนำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์นำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ไปทำการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Testing) ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมาจากการคัดเลือกผู้เรียนที่เรียนเก่ง เรียนปาน

กลาง และเรียนอ่อน กลุ่มละ 1 คน รวม 3 คน ผลการทดลองในครั้งนี้ พบว่า ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.75/80.32 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small-Group Testing) นำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมาจากการคัดเลือกผู้เรียนที่เรียนเก่ง 3 คน เรียนปานกลาง 3 คน และเรียนอ่อน 3 คน รวม 9 คน ผลการทดลองในครั้งนี้ พบว่า ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.82/81.65 และทดลองภาคสนาม (Field Testing) นำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน ผลการทดลองในครั้งนี้ พบว่า ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.75/85.50

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ หาค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด 80/80 พบว่า คะแนนประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกิจกรรม (E_1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 66.30 คิดเป็นร้อยละ 82.75 และคะแนนประสิทธิภาพหลังกิจกรรม (E_2) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10 คิดเป็นร้อยละ 85.50 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1)	80	66.30	5.40	82.75
ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2)	20	17.10	1.24	85.50

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.75/85.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.75/85.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการออกแบบและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ได้ทำการวิเคราะห์กิจกรรมเสริมทักษะให้มีความเหมาะสมกับเวลาและลักษณะนักเรียน โดยเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายากพร้อมทั้งผ่านขั้นตอนการตรวจคุณภาพอย่างเป็นระบบ และประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลอง (try-out) เพื่อหาประสิทธิภาพ แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง จึงทำให้มีคุณภาพเหมาะสมและเป็นชุดฝึกทักษะแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุดฝึกทักษะยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถฝึกผู้เรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (กิตติชัย ปัญญารมย์, 2549) เป็นการวัดประสิทธิผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ทีละน้อย ๆ ตามลำดับขั้นความสามารถและความสนใจของแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล ทะนันไธสง (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาชุด

กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการดำรงชีวิตของพืชโดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช โดยการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.31/84.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงพร หมวกสกุล (2556) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นร่วมกับการใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เรื่อง น้ำ ไฟ และดาว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.29/83.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสาข์ ศรีวิไล (2556) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เรื่องพืช สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบผสมผสานระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 82.06/ 84.11 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละชุดมีประสิทธิภาพเรียงตามลำดับ ดังนี้ 81.91, 82.96, 82.44, 82.83, และ 80.15 สอดคล้องกับงานวิจัยของราพีง โนพวน (2557) ได้ศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 82.03/81.11 สอดคล้องกับงานวิจัยของวสุนิ วรณลือชา (2558) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง ดินและการใช้ประโยชน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง ดินและการใช้ประโยชน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.84/82.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิติธิตา รัตนวรรณ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ไฟฟ้าน่ารู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีค่าเท่ากับ 82.35/84.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรนำชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานไปใช้ก่อนเริ่มเรียนเนื้อหาสาระวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลของชุดฝึกทักษะวิทยาศาสตร์ที่มีต่อตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ชลธิพร สงวนศรี. (2554). การศึกษาความสามารถจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 1. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ทิตฐิตา รัตนวรรณ. (2565). การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ไฟฟ้านำรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 6(1), 22-32.
- ดวงจันทร์ แก้วพวงพาน. (2552). *การใช้เกมส์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงพร หมวกสกุล. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้นร่วมกับการใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2546). *การพัฒนาการคิดของครูด้วยกิจกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป เมเนจเม้นท์*
- มงคล ทะนันไธสง. (2556). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการดำรงชีวิตของพืช โดยใช้การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รำพึง โนนวน. (2557). *การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วษุณี วรรณลือชา. (2558). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน เรื่อง ดินและการใช้ประโยชน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.ska2.go.th/reis/data/research/>*
- วันวิสาข์ ศรีวิไล. (2556). *การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องพืชสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบผสมผสานระหว่างวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการเรียนแบบ ร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สกาา แสงอ่อน. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เรื่อง สับปะรดท้องถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สิรินดา สุภักดี และ พงนิยน์ เสงี่ยมจิต. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้น พื้นฐาน หน่วย การเรียนรู้ที่ 1 ชีวิตพืชและสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ*. 9(2), 133-139.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2542). *การพัฒนาการคิดของครูด้วยกิจกรรมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
Factors Affecting Organization Health in Schools
under Tak Primary Educational Service Area Office 1

นรากร มั่นแก้ว¹ และ ยุภาติ ปณะราช^{2*}

Narakorn Mankaew¹ and Yupadee Panarach^{2*}

Received: October 1, 2022; Revised: December 12, 2022; Accepted: December 17, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน 4) สร้างสมการพยากรณ์สุขภาพองค์กรของโรงเรียน และ 5) หาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 297 คน จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 ท่าน จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สุขภาพองค์กรของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนทุกตัวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สามารถทำนายสุขภาพองค์กรของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการตั้งเป้าหมายสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการชื่นชม ยกย่องเชิดชูเกียรติด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม ครูและบุคลากรควรได้รับการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม ผู้บริหารควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในเชิงวิชาการด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรและผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การตัดสินใจ และกระจายอำนาจบริหารอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กร, สุขภาพองค์กรของโรงเรียน, แนวทางการพัฒนาปัจจัย

ABSTRACT

The research was to 1) study the organization health of schools, 2) study factors affecting the organization health of schools, 3) study relationship between factors affecting the organization health of schools, and the organization health of schools, 4) create regression equations, predicting the organization health of schools and, 5) find the factor developing guidelines. 297 samples were collected by using multistage random sampling method. The research consisted of 17 experts by using purposive sampling method. The instruments were questionnaire, and semi-structure interview. The data were analyzed by using Mean, Standard Deviation, Pearson Correlations Coefficient, Multiple Regression, and content analysis. The research found that 1) the organization health of schools was high. 2) The factors affecting the organization health of schools were at the high level. 3) The factors affecting the organization health of schools and the organization health of schools were positively related at .01 significance level. 4) The factors could predict the organization health of schools at .05 significance level. 5) The guidelines for factors development were found that administrator and personnel should coordinate for common practice. Administrator should honor personnel in various and appropriate ways, and they should be provided with resource support. Administrators should have provided knowledge training in various academic fields, listen to opinions, focus on personnel's participation, and clearly define decentralization.

Keywords: organization health, factors affecting, factor developing guidelines

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, E-mail: narakornmk@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร,
E-mail: yupadee.kpru@gmail.com (*Corresponding author)

¹Student Master of Educational Program in Education Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
E-mail: narakornmk@gmail.com

²Advisor Master of Educational Program in Education Administration, Kamphaeng Phet Rajabhat University,
E-mail: yupadee.kpru@gmail.com (*Corresponding author)

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ได้กำหนดให้ความสุขเป็นหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เรื่อง การพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 78) ในขณะเดียวกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีนโยบายขับเคลื่อนการจัดการศึกษาและได้มีการกล่าวถึงการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการการศึกษา โดยเน้นการปรับตัวตามสถานการณ์เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ทิศทางในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หรือหน่วยงานรัฐควรคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและความสุขที่ยั่งยืนในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นผลให้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและเพื่อเป็นการวางรากฐานให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะและมีความสุข ตลอดจน เป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (กรมสุขภาพจิต, 2564, หน้า 44) สุขภาพองค์กร จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงระบบสังคมและสภาพแวดล้อมขององค์กร อันจะช่วยให้เกิดการพัฒนาองค์กรและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพองค์กร สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า สุขภาพองค์กรที่ดีตามแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพสามารถพิจารณาจากองค์ประกอบ 5 ประการ หรือเรียกว่า MapHR (Management, Atmosphere & Environment, Process, Health, Result) ได้แก่ 1) การจัดการ 2) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม 3) กระบวนการสร้างสุขในองค์กร 4) สุขภาพกายและสุขภาพใจ และ 5) ผลลัพธ์ขององค์กร

การมีสุขภาพองค์กรที่ดีจะสะท้อนให้เห็นถึงความสุขในการทำงานของบุคลากร อันเป็นผลทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ความสุขในการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพราะความสุขในการทำงานส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรและความยั่งยืนขององค์กร (ชวนชม ชินะดังกูร และคณะ, 2560, หน้า 26-39) ดังนั้น องค์กรที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน ขวัญและกำลังใจ ทรัพยากรในการทำงาน ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และความยุติธรรมในองค์กร เป็นต้น โดยความรู้สึกที่บุคลากรมีต่อองค์กรในลักษณะความพึงพอใจต่อการทำงาน ซึ่งจะสร้างความสุขในการทำงาน เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความผูกพันต่อองค์กรอย่างแท้จริง ทุกหน่วยงานต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง ก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน เกิดความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร เกิดความสามัคคีและพลังกลุ่ม เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในองค์กร เกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาขององค์กร และทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตนเอง ผลที่ตามมาคือ บุคลากรมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำงานเต็มความสามารถโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความสุขในการทำงาน รู้สึกมั่นคงในหน้าที่การงาน มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ และรู้สึกผูกพันกับเพื่อนร่วมงานและองค์กร

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันครูและบุคลากรต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านการสอนและงานอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ตลอดจนนโยบายต่าง ๆ ของหน่วยงานต้นสังกัด อีกทั้ง มีแนวโน้มที่จะมีภาระหน้าที่รับผิดชอบมากขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงกับสุขภาพขององค์กรที่กำลังถูกบั่นทอนลงอย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากการที่องค์กรต้องเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (ชวนชม ชินะดังกูร และคณะ, 2560, หน้า 26-39) นอกจากนั้น การจัดการศึกษาในภาพรวม การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนสถานศึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร ครูและ บุคลากรทางการศึกษาส่งผลให้หน่วยงานและสถานศึกษานั้น ๆ ต้องเผชิญกับการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยตรง เช่น การปรับตัวไม่ทัน การเกิดภาวะเครียด

ขาดกำลังใจ ท้อแท้กับการทำงาน เป็นต้น ดังนั้น องค์กรจำเป็นต้องหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสุขภาพองค์กร โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของประเพณีและวัฒนธรรมของคนในองค์กรผ่านกิจกรรมหลากหลายประเภท โดยมุ่งหวังสร้างความสุข สร้างจิตสำนึกที่ดีให้บุคลากร เป็นการวางรากฐานการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรสู่วิถีแห่งความสุขอย่างยั่งยืน อันจะนำไปสู่การสร้างคามเข้มแข็งขององค์กรอย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1, 2564, หน้า 30)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในนโยบายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร หน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยจัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ การนิเทศติดตามสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างและพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ ตลอดจน มีกรอบและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และนโยบายของหน่วยเหนือ นอกจากนี้ รายงานผลการสำรวจร้อยละของครูที่มีความสุขมีแนวโน้มการลดลงของความพึงพอใจต่อการทำงานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1, 2564) จากรายงานผลการดำเนินงานดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความตระหนักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ต่อความสำคัญของระบบการบริหารจัดการขององค์กรของสถานศึกษา และสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพของการศึกษาอย่างแท้จริง

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการองค์กร หน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเป้าที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ หากสถานศึกษามีสุขภาพองค์กรที่ดีจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่น และเพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นแนวทางในการเสริมสร้าง พัฒนาและปรับปรุงการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนกำหนดนโยบายทางการศึกษา และพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน อันก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาจะมีสุขภาพองค์กรที่ดีควรคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา จากการศึกษางานวิจัยและสังเคราะห์แนวความคิด โดยพิจารณาเลือกงานวิจัยในช่วง พ.ศ. 2551-2564 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการจัดการศึกษาภายใต้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งสะท้อนให้เห็นกระบวนการทำงานที่อยู่ภายใต้แนวปฏิบัติที่มีความคล้ายคลึงกัน มีปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กร และปัจจัยส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน กับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
5. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. มีปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนสามารถพยากรณ์สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 1,252 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 297 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970) แล้วใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำนวน 17 ท่าน ที่ได้จากการเลือกอย่างเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับงานวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กร ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (rating scale) ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ขั้นตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) ในการหาแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยนำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามทำแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ (Google Form) โดยการสแกนคิวอาร์โค้ด และผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ และบางส่วนผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ได้ โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมด จำนวน 297 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 ท่าน ด้วยตนเอง สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ หรือสัมภาษณ์ออนไลน์ด้วยช่องทางต่าง ๆ อาทิ ไลน์คอลเฟอเรนซ์ แล้วเขียนสรุปประเด็นแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ รายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)
2. การศึกษาาระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เถกนถายการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2560, หน้า 43)
3. การศึกษาาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเถกนถายการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2560, หน้า 43)
4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Multiple Correlation) เถกนถายการพิจารณาระดับความสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550, หน้า 125)
5. สร้างสมการพยากรณ์สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise Regression Analysis
6. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 ท่าน แล้วจึงสังเคราะห์และสรุปแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยนำเสนอในรูปแบบการแจกแจงความถี่และจัดลำดับ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยภาพรวม

สุขภาพองค์กรของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน
ด้านการจัดการ	4.38	0.48	มาก
ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	4.31	0.52	มาก
ด้านกระบวนการสร้างสุขในองค์กร	4.18	0.48	มาก
ด้านสุขภาพกายสุขภาพใจ	4.35	0.54	มาก
ด้านผลลัพธ์ขององค์กร	4.16	0.48	มาก
รวม	4.27	0.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์กรของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพกายสุขภาพใจ และด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ขององค์กร

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย
ด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน	4.49	0.54	มาก
ด้านขวัญและกำลังใจ	4.48	0.49	มาก
ด้านทรัพยากรในการทำงาน	4.25	0.61	มาก
ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ	4.42	0.53	มาก
ด้านความยุติธรรมในองค์กร	4.29	0.60	มาก
รวม	4.38	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรในการทำงาน ดังนี้

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

	X1	X2	X3	X4	X5	Y
ด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน (X_1)	-	0.78**	0.58**	0.62**	0.60**	0.63**
ด้านขวัญและกำลังใจ (X_2)		-	0.60**	0.70**	0.67**	0.68**
ด้านทรัพยากรในการทำงาน (X_3)			-	0.78**	0.79**	0.66**
ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (X_4)				-	0.83**	0.67**
ด้านความยุติธรรมในองค์กร (X_5)					-	0.59**
สุขภาพองค์กรของโรงเรียน (Y)						-

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (X_4) กับด้านความยุติธรรมในองค์กร (X_5) รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรในการทำงาน (X_3) กับด้านความยุติธรรมในองค์กร (X_5) และด้านทรัพยากรในการทำงาน (X_3) กับด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (X_4) และด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน (X_1) กับด้านขวัญและกำลังใจ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.83 0.79 และ 0.78 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน (X_1) และด้านทรัพยากรในการทำงาน (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.58

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 วิเคราะห์ด้วย Stepwise Regression Analysis

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	31.85	4.74		6.72	.000
ด้านขวัญและกำลังใจ (X_2)	1.28	0.29	0.29	4.35	.000
ด้านทรัพยากรในการทำงาน (X_3)	1.40	0.28	0.34	5.06	.000
ด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน (X_1)	0.66	0.24	0.17	2.72	.007
ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ (X_4)	0.86	0.27	0.25	3.25	.001
ด้านความยุติธรรมในองค์กร (X_5)	-0.64	0.27	-0.18	-2.42	.016
R = 0.764, R ² = 0.584, F = 5.846, Sig. = .000					

P < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า ด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน ด้านขวัญและกำลังใจ ด้านทรัพยากรในการทำงาน ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และด้านความยุติธรรมในองค์กร สามารถร่วมกันทำนายสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า F = 5.846 และ Sig. = .000 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.764 สามารถทำนายได้ ร้อยละ 58.40 เขียนสมการทำนายได้ดังนี้

$$\text{สมการรูปทั่วไป} \quad \hat{Y} = 31.85 + 1.28X_2 + 1.40X_3 + 0.66X_1 + 0.86X_4 - 0.64X_5$$

$$\text{สมการรูปมาตรฐาน} \quad \hat{Z} = 0.29X_2 + 0.34X_3 + 0.17X_1 + 0.25X_4 - 0.18X_5$$

ผลการหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 ท่าน โดยพิจารณาจากแนวทางที่มีความถี่ 3 อันดับแรก ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาควรมีการตั้งเป้าหมายร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ นอกจากนั้น ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการตัดสินใจ เพื่อให้ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ทุกคนมีเมตตาต่อกัน เห็นอกเห็นใจกัน เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

2. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านด้านขวัญและกำลังใจ พบว่า ผู้บริหารควรมีการชื่นชม ยกย่องเชิดชูเกียรติด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม เช่น การชื่นชมด้วยวาจา การมอบรางวัลหรือเกียรติบัตร นอกจากนั้น ควรมีกิจกรรมหรือให้ความสำคัญเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ของบุคลากร ตามโอกาส เช่น การอวยพรวันเกิด การร่วมพิธีมงคลสมรส และการเจ็บป่วย เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจและควรให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับมอบหมายงานที่เหมาะสม ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านทรัพยากรในการทำงาน พบว่า ครูและบุคลากรควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรในการทำงานอย่างเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม นอกจากนั้น ควรมีการสำรวจความต้องการ ความจำเป็นในทรัพยากรในการทำงาน ดำเนินการจัดหาทรัพยากรโดยการเสนอเป็นแผนความต้องการในการพัฒนาเพื่อรองรับทรัพยากรที่

ขอใช้ และควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงบประมาณเพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามความต้องการและความจำเป็นที่เหมาะสม มีการกำกับติดตามการใช้งบประมาณและรายงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ

4. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ พบว่า ผู้บริหารควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในเชิงวิชาการด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของบุคลากร ให้ความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน นอกจากนั้น ควรมีการสำรวจความต้องการ และความสนใจในการพัฒนาด้านต่างๆ ของบุคลากร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะทางวิชาการและควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถตามที่ต้องการ เช่น สนับสนุนการเข้าร่วมการอบรม การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

5. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านด้านความยุติธรรมในองค์กร พบว่า ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กร เน้นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการตัดสินใจ นอกจากนั้น ควรกระจายอำนาจบริหารให้ชัดเจน และเป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ตามความสามารถและเหมาะสม โดยให้สิทธิการตัดสินใจเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งแต่งตั้งและควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น มีการรับฟังและพิจารณาข้อเท็จจริงตลอดจนให้การตัดสินใจอย่างเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

สรุปผลและอภิปรายผล

1. การศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลจากการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านสุขภาพกายสุขภาพใจ และด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีการตั้งเป้าหมาย ภารกิจ กฎระเบียบร่วมกัน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติที่มีความชัดเจนเป็นไปได้อย่างดีและสามารถปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และมีวิธีการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ของโรงเรียนนั้นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากร มีสุขภาพกายสุขภาพใจดี ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย และมีกิจกรรมที่ดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจ อีกทั้ง มีการจัดสภาพให้เอื้อต่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสม มีความปลอดภัย ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานได้อย่างเต็มที่ ไม่ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบัว ทศนภักดิ์ (2550) ที่ได้ศึกษาโมเดลขององค์กรสุขภาพดี โดยศึกษา มิติที่เป็นส่วนสำคัญให้เกิดการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดองค์กรสุขภาพดี พบว่า มิติที่ก่อให้เกิดการเป็นองค์กร สุขภาพดี 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านสุขภาพพนักงาน มิติด้านสุขภาพองค์กร และมิติด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรศักดิ์ เจริญผล (2558) ที่ได้ศึกษาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมอญ พบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมอญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สสส. (2557) ได้ศึกษาสุขภาพองค์กรในการพัฒนาดัชนีสุขภาวะภาครัฐ พบว่า องค์กรที่มีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสุข ส่งเสริมสุขภาพกายจิตสังคมจิตวิญญาณและปัญญา มีผลลัพธ์ที่ทำให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจและผูกพันองค์กร ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรทำงานได้อย่างเป็นสุขและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี อีกทั้ง ไมลส์ และแมทธิว (Miles and Matthew, 1973) ได้อธิบายสุขภาพองค์กรว่าเป็นการศึกษาลักษณะองค์กรหรือหน่วยงาน ที่มีการทำงานเป็นอย่างมีระบบมีแบบแผน โดยให้ความสำคัญไปที่กิจกรรมในองค์กรที่บุคลากรในองค์กรทำร่วมกัน และนำมาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ เช่น สถานที่ทำงาน การเรียนรู้ต่าง ๆ สุขภาพองค์กรที่สมบูรณ์นั้นนอกจากจะสามารถดำเนินงานผ่านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้และยังต้องสามารถเจริญก้าวหน้าและพัฒนาต่อไปได้

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรในสถานศึกษา ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว มีความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา ไม่แบ่งแยกระดับชั้นทางสังคมขององค์กร เคารพและให้เกียรติกัน นอกจากนี้ บุคลากรมีความมุ่งมั่นพยายามที่จะทำงานเต็มความสามารถจนประสบความสำเร็จด้วยความเต็มใจและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคของการทำงาน มีความสุขในการทำงาน มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย ให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานและสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กรของตนเอง บุคลากรมีความพึงพอใจต่อการทำงาน เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน และมีความผูกพันต่อองค์กร อีกทั้ง ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ กำหนดมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ชัดเจน ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกคนให้มีการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและทักษะชีวิต การส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ในการฝึกซ้อมเพื่อส่งนักเรียนไปแข่งขันในระดับต่าง ๆ และการยกย่องบุคลากรและนักเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านวิชาการให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา บุญมา (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสุขภาพองค์กรของสถานศึกษากับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ปัจจัยสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย ดังนี้ บุคลากรด้านสถาบัน อธิปไตยของผู้บริหาร สนับสนุนด้านทรัพยากร มุ่งวิชาการ ขวัญในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และ ภาวะผู้นำด้าน มิตรสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา แก้วนิยมชัยศรี (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กร แห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุข ของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วยปัจจัยในการทำงานด้านผู้นำและนโยบาย ปัจจัยในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยในการทำงานด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน และปัจจัยในการทำงานด้านสวัสดิการผลตอบแทน

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน กับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลจากการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านขวัญและกำลังใจกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน และด้านทรัพยากรในการทำงานกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่บุคลากรภายในสถานศึกษาร่วมมือกันทำงานอย่างราบรื่น และด้วยความเต็มใจ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งมั่นในการทำงานได้อย่างเต็มความสามารถจนประสบความสำเร็จนั้น จะทำให้สุขภาพองค์กรของโรงเรียนอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดี กล่าวคือ มีสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนที่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ มาลัยรุ่งสกุล (2552) ศึกษาปัจจัยแวดล้อมกับความสุขในการทำงาน ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัย พบว่า สิ่งแวดล้อม ในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสุขในการทำงาน และมีข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า ความสมดุลระหว่างชีวิตงานและครอบครัว อิสระในการทำงานคุณค่าของงาน ความปลอดภัยในการทำงาน สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ความหลากหลายของงาน การได้รับค่าตอบแทนและรายได้ที่เพียงพอ นอกจากนี้ ด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจาก การที่สถานศึกษาได้กำหนดเป้าหมายด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ร่วมกันอย่างชัดเจน มีการส่งเสริมสนับสนุน

ให้บุคลากรได้รับการพัฒนาด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตามความสนใจ ความถนัด ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง จะทำให้สภาพองค์กรของโรงเรียนอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมขำ ศรีผดุง (2554) ได้ศึกษาระดับและแนวทางพัฒนาสภาพองค์กรของ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว พบว่า สภาพองค์กรของสถานศึกษาในสังกัด องค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาครู ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านบุรภาพ ของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และด้านอำนาจการมีของผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้ง ด้านทรัพยากรในการทำงานกับสภาพองค์กรของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจาก การที่ผู้บริหารสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ตามความจำเป็นในการทำงานให้กับบุคลากร จัดสรรวัสดุและอุปกรณ์ต่อความต้องการของบุคลากรเพื่อใช้ในการดำเนินงานและ กิจกรรมต่าง ๆ ให้บุคลากรอย่างเพียงพอ จะทำให้สภาพองค์กรของโรงเรียนอยู่ในระดับเกณฑ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา บุญมา (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพองค์กรของสถานศึกษากับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 พบว่า ปัจจัยสภาพองค์กรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย ดังนี้ บุคลากรด้านสถาบัน อิทธิพลของผู้บริหาร สนับสนุนด้านทรัพยากร มุ่งวิชาการ ขวัญในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ และ ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์

4. การสร้างสมการพยากรณ์สภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลจากการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐาน โดยสามารถพยากรณ์สภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน ปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจ ปัจจัยด้านทรัพยากรในการทำงาน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และปัจจัยด้านความยุติธรรมในองค์กร สามารถร่วมกันทำนายสภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายได้ร้อยละ 58.40 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยดังกล่าวเป็นอิทธิพล ทำให้เกิดสภาพองค์กรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ เจริญผล (2558) ได้ศึกษาสภาพองค์กรของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล พบว่า สภาพองค์กรของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก อีกทั้ง มายส์และแมธทิว (Miles & Mathew, 1973, pp. 435 - 437) อธิบายถึงแนวคิดสภาพองค์กรว่า เป็นการศึกษาความสามารถของระบบกายองค์กร ซึ่งไม่เพียงแต่จะทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ยังสมารถที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้

5. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพองค์กรของโรงเรียน คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการตั้งเป้าหมายสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการชื่นชม ยกย่องเชิดชูเกียรติด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ สุรเชษฐ์ สุพร (2553) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานส่งผลให้บุคลากรอุทิศกายและใจในการทำงานให้แก่องค์กร นอกจากนี้ ครูและบุคลากรควรได้รับการสนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอต่อความต้องการและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัฒน์ ไทยประเสริฐ (2559) พบว่า การใช้ทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่ได้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย อีกทั้ง ผู้บริหารควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ในเชิงวิชาการด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย ทองโปร่ง (2555) พบว่า ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำเชิงวิชาการ และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนในการให้ความร่วมมือกับสมาชิกในองค์กร ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การตัดสินใจและกระจายอำนาจบริหารอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงศ์ รอดบุญปาน (2561) อธิบายว่า การที่องค์กรมีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมในทุกระดับของการบริหารจัดการจะมีแนวโน้มในการบรรลุเป้าหมายสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีในที่ทำงาน จัดค่ายสำหรับพัฒนาความสัมพันธ์ หรือการศึกษาดูงาน ที่ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาาร่วมกัน ตลอดจนเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ
2. แนวทางการสร้างขวัญและกำลังใจ จัดโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียน ในโอกาสต่างๆ เช่น การแข่งขันทักษะวิชาการ หรือวันสำคัญต่างๆ
3. การพัฒนาด้านทรัพยากรในการทำงาน ติดตามและตรวจสอบความพึงพอใจต่อระบบการดำเนินงานของฝ่ายงานพัสดุ และจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นไปตามความต้องการและเหมาะสมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
4. การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการ จัดโครงการศึกษาดูงาน หรือการจัดอบรมครูในการให้ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็นต่อการพัฒนางานด้านการจัดการเรียนการสอน
5. การพัฒนาด้านความยุติธรรมในองค์กร จัดประชุมก่อนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการร่วมกันคิดและตัดสินใจ เน้นการกระจายอำนาจสู่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับคุณภาพของผู้เรียน
2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กรของโรงเรียนกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่น่าจะส่งผลต่อสุขภาพองค์กรของโรงเรียน
4. ควรเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษาที่มีระดับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *แผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต* ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: งานพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของ สป. ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- กอบัว ทศนภักดิ์. (2550). *องค์กรสุขภาพดี. วิทยานิพนธ์ วท.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ., [ออนไลน์]. Available: <http://library1.nida.ac.th/termpaper5/hrd/2550/19238>. [2564 กุมภาพันธ์, 1].*
- คมขำ ศรีผดุง. (2554). *ศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์กรของโรงเรียนในสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- จิราวัฒน์ ไทยประเสริฐ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์กร ความสุขในการทำงานและความผูกพันในงานกรณีศึกษา : พนักงานธนาคารแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ชวนชม ชินะดังกู และคณะ. (2560). *ความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(2), 26-39.*
- เบญจวรรณ มาลัยรุ่งสกุล. (2552). *ปัจจัยสิ่งแวดล้อมกับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ พย.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2550). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- วิภาดา แก้วนิมชัยศรี. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุขของเทศบาลในจังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ., [ออนไลน์]. Available: <http://www.ejournal.su.ac.th/upload/666>. [2564 กุมภาพันธ์, 1].
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2557). รายงานประจำปี 2557 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (2564). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 (พ.ศ. 2563-2565). [ออนไลน์]. Available: <http://www.takesa1.go.th/main56/index.php?name=knowledge&category=3>. [2564 กุมภาพันธ์, 1].
- สุนันทา บุญมา. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสุขภาพองค์กรของสถานศึกษากับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุรเชษฐ์ สุวพร. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุรศักดิ์ เจริญผล. (2558). สุขภาพองค์กรของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อนุพงศ์ รอดบุญปาน. (2561). องค์กรแห่งความสุขของโรงเรียนอนุบาลกุยบุรี (วัดวังยาว). การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำนวย ทองโปร่ง. (2555). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีดี.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Miles, Matthew B. (1973). *Planned Chang and Organization Health Figure and Ground*. Boston : Allyn and bacon.

การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสา
ของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
Providing Collaborative Learning Activities to Enhance Volunteer Motivation
for the Students in Instruction and Individual Differences Class

กรกฏา นักคิม¹ และ พรพรรณ เลียบสวัสดิ์^{2*}

Karakada Nugkim¹ and Pornpan Liabsawad^{2*}

Received: September 5, 2022; Revised: December 16, 2022; Accepted: December 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (01166421) ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยมีนิสิตที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 16 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวโดยมีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ 2) แบบวัดแรงจูงใจอาสา 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้สถิติ Dependent -Sample t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสา ภายหลังการทดลองการทดลอง มีคะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจอาสา สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 2) นิสิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดกระบวนการคิดเป็นกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น ($\bar{X} = 4.81$) กิจกรรมที่จัดขึ้นมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจ อาสาให้กับนิสิต ($\bar{X} = 4.69$) กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.69$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การเรียนรู้ร่วมกัน, แรงจูงใจอาสา, นิสิตปริญญาตรี

ABSTRACT

The aims of this study were 1. to investigate the outcomes of the collaborative learning activities to enhance volunteer motivation for the students in Instruction and Individual Differences class. and 2. to investigate the students were satisfied with what they got from participating in the collaborative learning activities to enhance volunteer motivation of students in Instruction and Individual Differences class. The participants were the 16 randomly chosen undergraduate students who enrolled in Instruction and Individual Differences (01166421) in the second semester of the academic year 2021 at Kasetsart University and voluntarily participated. This study was a quasi-experimental study involving only one experimental group with dependent variables measured both before and after a treatment. The research instruments consisted of 1) a learning activity plan; a unit for organizing activities for children with special needs 2) a volunteer motivation assessment form 3) a questionnaire for satisfaction of the students participating in the study. Data were analyzed using mean, standard deviation, and the Dependent -Sample t-test was used to test the difference in scores. The research findings indicated that 1) Students who participate in the collaborative learning activities to enhance volunteer motivation had the scores from a volunteer motivation assessment after the treatment were significantly higher than before the treatment at .05. 2) the students were satisfied with what they got from participating in the study at the highest level in all aspects. The top 3 with the highest mean were the provided activities that encouraged the students to create a group thinking process and more interpersonal communication ($\bar{X} = 4.81$). The provided activities contributed to the volunteer motivation of the students ($\bar{X} = 4.69$). The provided activities supported students to help each other ($\bar{X} = 4.69$). This shows that Collaborative Learning Activities it can enhance volunteer motivation as well.

Keywords: collaborative learning, volunteer motivation, undergraduate students

¹อาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,E-mail: Karakada@yahoo.com

²อาจารย์โครงการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา,
E-mail: liabsawadpornpan@gmail.com (*Corresponding author)

¹Lecturer of Educational Psychology and Guidance Department, Faculty of Education, Kasetsart University,E-mail:
karakada@yahoo.com

²Lecturer of Special Education Program, Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development, E-mail: liabsawadpornpan@gmail.com (*Corresponding author)

บทนำ

สถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ควบคู่กันเพื่อส่งเสริมศักยภาพและคุณลักษณะต่างๆ ที่สำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตการสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560- 2564) ที่ได้ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม หล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตาม บรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดีมีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : 2560)การร่วมมือร่วมแรงกันในการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการอยู่ร่วมกัน ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จึงเป็นความสำคัญในการบัณฑิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ตามแนวนโยบายดังกล่าว

การจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในยุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุค 4.0 นอกจากการพัฒนาเทคนิค วิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การเสริมสร้างให้ผู้เรียน หรือนิสิต มีวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพการดำเนินชีวิตก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ดังที่ ดิเรก วรรณเศียร (2564) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ดังนี้การจัดการเรียนรู้สำหรับนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ประเด็นสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การที่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายซึ่งจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บรรยายเปลี่ยนมาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดสอน “น้อยลงทำให้ เรียนรู้ได้มากขึ้น” (Teach Less, Learn More) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นิสิตนักศึกษาสร้างความรู้ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) และกระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) กิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องมีความสอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของนิสิตนักศึกษา (ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน) และมีความร่วมมือการเรียนรู้ร่วมกัน แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส โควิด 19 (Coronavirus disease starting in 2019) ทำให้การจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมลดน้อยลง ประกอบกับในปัจจุบัน บุคคลมีความห่างเหินกันด้วยสภาพสังคม การจัดกิจกรรมเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน จะช่วยส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นเรื่องสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้น ในสถานการณ์ที่เหมาะสม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา การสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นวิชาบริการของนิสิตระดับปริญญาตรี ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการจัดกิจกรรมจิตอาสาในรูปแบบต่างๆ เป็นการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนให้นิสิตได้มีทักษะในการทำงานร่วมกันและ ได้นำความรู้ ความเข้าใจในชั้นเรียน ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการและวิชาชีพ ก่อให้เกิดเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทางสังคมซึ่งกันและกัน ซึ่งการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคมนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมาย ของคำว่า ช่วยเหลือ หมายถึง ช่วยกิจกรรมของเขาเพื่อให้พร้อมมูลขึ้น สอดคล้องกับ กรรณิกา มาโน (2554) ได้กล่าวไว้ว่า จิตที่พร้อมสละเวลา แรงกาย แรงใจและสติปัญญาเพื่อประโยชน์ เกื้อกูลต่อผู้อื่นและสังคม และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กล่าวว่า ความมุนะ ความมุ่งมั่น คือความตั้งใจทำอะไรต่าง ๆ เพื่อสังคมอย่างแน่วแน่ จะทำให้เกิดความเจริญขึ้น ได้แก่ความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/

สังคม หรือการเสนอแนวคิดพัฒนาชุมชน/สังคม ตลอดจนร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน/สังคมอย่างสร้างสรรค์

จากความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นความร่วมมือ ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ อาสาให้กับนิสิตที่ลงทะเบียนในรายวิชา การสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมใน ลักษณะดังกล่าวแก่ผู้สนใจโดยทั่วไป ซึ่งแนวคิดของการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมี ปฏิสัมพันธ์กันเชิงบวกโดยการเอื้ออำนวยต่อกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มเคารพในสิทธิและความสามารถ ของแต่ละคน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการวิพากษ์กันในกลุ่มและ มีการตอบสนองซึ่งกันและกันโดยการร่วมมือกัน สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจึงเป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (ปวีณา อ่อนใจเอื้อ : 2562) สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2561) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้บุคคลทำงานร่วมกัน จะก่อให้เกิดพึงพาซึ่งกันและกัน มีจิตใจที่จะช่วยเหลือกัน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ ซึ่งการกำหนดวิธีการและบทบาทของผู้เรียน ผู้นำกลุ่ม จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ คาดหวัง และการนำทักษะความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนไปก่อประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นนอกชั้นเรียน จะเป็นการสร้างแรงจูงใจอาสาให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียนต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการความช่วยเหลือประเภทต่างๆ โดยเน้นทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดการ กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องโดยเน้นกิจกรรมจิตอาสาในรูปแบบ ต่างๆ จึงเป็นความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชา การสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อ เสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสา มีคะแนนแรงจูงใจอาสาใน ระยะเวลาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. นิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไป (คะแนนเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 4.21)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาบริการ ของ สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 9 รายวิชา 11 หมู่ เรียน ซึ่งเป็นรายวิชาในหมวดจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครูทั้งสิ้น โดยมีนิสิตทั้งหมด 128 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (01166421) ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากการลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยผู้สอนเปิดโอกาสนิสิตที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสะท้อนผลการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 16 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วย การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ จำนวน 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 2 ชั่วโมง โดยการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสืบค้นงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากนั้นผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (IOC) อยู่ที่ 1.00

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแสดง การใช้เทคนิค/วิธีการตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรม	เวลา (นาที)	เทคนิค/วิธีการ ตามแนวคิดการ เรียนรู้ร่วมกัน	รายละเอียด	วัสดุ/ อุปกรณ์/สื่อ	หมายเหตุ
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน					
	15 นาที		- ผู้สอนทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียนว่ามีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กพิเศษและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ อย่างไร และอภิปรายร่วมกันว่าการจัดกิจกรรมจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนตลอดจนเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษอย่างไร และสร้างแรงจูงใจในการมีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมอย่างไร - ผู้สอนอภิปรายร่วมกับผู้เรียนถึงการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนในภาคเรียนต่างๆ ผ่านมาในประเด็นของจัดกิจกรรมเพื่อสร้างคุณค่าของแบ่งปันและเกื้อกูลกันในสังคม	--	

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแสดง การใช้เทคนิค/วิธีการตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

กิจกรรม	เวลา (นาที)	เทคนิค/วิธีการ ตามแนวคิดการ เรียนรู้ร่วมกัน	รายละเอียด	วัสดุ/ อุปกรณ์/ สื่อ	หมายเหตุ
ชั้นสอน					
	30 นาที	การพึ่งพาเกื้อกูล กัน	ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มๆละ 5-7 คน ศึกษาคลิป วิดีโอที่เกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โดยอธิบายลักษณะ กิจกรรม และการนำองค์ความรู้ที่เรียนไปใช้ และ บันทึกผลการอภิปราย ลงในใบงานที่ 1 และ ช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม โดยลักษณะ คลิปที่น่าเสนอเป็นคลิปที่สร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการ ความช่วยเหลือพิเศษและ ฝึกให้ผู้เรียนช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	-ใบงานที่ 1 การ วิเคราะห์ คลิปวิดีโอ - Power Point	
	10 นาที	ความรับผิดชอบ ของสมาชิก	ผู้สอนกำหนดความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม ใน การจัดทำกิจกรรม เพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ พิเศษ ดังนี้ - ประธานกลุ่ม มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ประสานงานในการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ - รองประธาน มีหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือประธาน ประสานงานกับสมาชิก ให้ดำเนินการตาม จุดประสงค์ - สมาชิก มีหน้าที่ ออกแบบกิจกรรม และเสนอ แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ในการผลิต กิจกรรม - ฝ่ายโสต ทศานุภัณฑ์ มีหน้าที่ผลิตสื่อ ตามแนวคิด และลักษณะกิจกรรมตามที่กำหนด - เลขานุการ ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องการ ผลิตชิ้นงานให้ประสบความสำเร็จ	-ใบงานที่ 2 การจัด กิจกรรม ออนไลน์ เพื่อเด็กที่ ต้องการ ความ ช่วยเหลือ พิเศษ	
	45 นาที	การปรึกษาหารือ กันอย่างใกล้ชิด และ การใช้ ทักษะการสื่อสาร ระหว่างบุคคล	ผู้สอน มอบหมายให้ผู้เรียน เข้ากลุ่ม เพื่อระดม ความคิด ในการออกแบบ/และจัดกิจกรรม ออนไลน์สำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ พิเศษ โดยให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับ มอบหมาย		

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบวัดแรงจูงใจอาสา

ผู้วิจัยศึกษาแบบวัดแรงจูงใจอาสาของ อดิชาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดแรงจูงใจอาสาของอนุ เจริญวงศ์ระยัย (2552) แบ่งเป็น 6 ด้าน จำนวน 24 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านให้คุณค่า (ข้อคำถามที่ 1-3) 2) ด้านทำความเข้าใจ (ข้อคำถามที่ 4-8) 3) ด้านหน้าที่การงาน (ข้อคำถามที่ 9-12) 4) ด้านการเข้าสังคม (ข้อคำถามที่ 13-16) 5) ด้านปกป้องตนเอง (ข้อคำถามที่ 17-20) 6) ด้านการสนองความต้องการของตน (ข้อคำถามที่ 21-24) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ โดยให้ผู้ตอบประเมินความสำคัญของข้อความในแต่ละข้อ ตั้งแต่สำคัญมากที่สุด ถึง สำคัญน้อยที่สุด โดยมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านเท่ากับ .658, .797, .790, .812, .723, .608 และมีการกำหนดคะแนนตามลำดับของตัวเลือก การแปลความแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมจิตอาสา สูงตามระดับคะแนนที่ได้รับ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดแรงจูงใจอาสาฉบับดังกล่าว มาทดลอง (Try Out) ใช้กับกลุ่มนิสิตที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha- Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

2.2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรม

การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมดำเนินการโดยกำหนดโครงสร้างในการสอบถามความพึงพอใจซึ่งแบ่งเป็นด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งมาจากการวางแผนในการสะท้อนผลการเรียนรู้จากวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยที่กำหนดขึ้น จำนวน 9 ข้อ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและขอคำแนะนำในการปรับใช้ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และข้อคำถาม (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวซึ่งมีการวัดค่าตัวแปรตาม ก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest Posttest Design) โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ พบว่าสามารถเป็นประโยชน์ในการออกแบบ และสร้างชิ้นงานได้เป็นอย่างดี
2. ดำเนินการออกแบบหน่วยการเรียนรู้การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. ดำเนินการศึกษาแบบประเมินแรงจูงใจอาสา ของอดิชาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) ที่มาจากแนวคิด ของ อนุ เจริญวงศ์ระยัย (2552) และทำการทดลองใช้กับใช้กับกลุ่มอื่น ก่อนดำเนินการวัดกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pre-test) ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม
4. เมื่อดำเนินการทดลองตามที่ได้กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบประเมินดังกล่าว ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลอง มาวัดกับนิสิตอีกครั้งภายหลังการทดลอง (Post-test)
5. ดำเนินการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้นิสิตตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
6. นำคะแนนจากแบบประเมิน แรงจูงใจอาสา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลองกิจกรรมการเรียนรู้
7. นำข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจมาวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และวิเคราะห์เนื้อหาจากความเรียงที่นิสิตตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการประเมินแรงจูงใจอาสาโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบประเมินในระยะก่อนและหลังการทดลองและทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบประเมินแรงจูงใจอาสา โดยใช้สถิติ Dependent –Sample t-test

2. วิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ฯ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจตามระดับคะแนนเฉลี่ยของ กัลยา วานิชย์บัญชา (2561) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 – 4.20	มีความพึงพอใจในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 – 3.40	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 – 2.60	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.80	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีระยะเวลาในการทดลองในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ผลการวิจัยจะนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลจากการจัดกิจกรรมที่มีต่อแรงจูงใจอาสา

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนิสิต

ตอนที่ 1 ผลจากการจัดกิจกรรมที่มีต่อแรงจูงใจอาสา

ตารางที่ 2 คะแนนจากแบบวัดแรงจูงใจอาสา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

คะแนนที่ได้รับ	จำนวน (n)	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	P
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
แรงจูงใจอาสา	16	4.95	0.47	5.40	0.13	-4.39*	.001

*ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนแรงจูงใจอาสาภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนิสิต

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย	อันดับ
ด้านเนื้อหา					
1	การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ	4.50	0.25	มากที่สุด	4
2	กิจกรรมที่จัดขึ้นมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจอาสาให้กับนิสิต	4.69	0.21	มากที่สุด	2
ด้านกระบวนการ					
3	การจัดกิจกรรมออนไลน์เพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของรายวิชา	4.50	0.38	มากที่สุด	4
4	กิจกรรมที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมในด้านลักษณะกิจกรรม/สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.38	0.23	มากที่สุด	5
5	ลักษณะกิจกรรมที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมในด้านระยะเวลา	4.50	0.38	มากที่สุด	4
ด้านสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรม					
6	กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.69	0.46	มากที่สุด	2
7	กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดกระบวนการคิดเป็นกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น	4.81	0.15	มากที่สุด	1
8	การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยให้นิสิตได้วิเคราะห์ และสะท้อนคิดเพื่อพัฒนางานในอนาคตต่อไป	4.56	0.25	มากที่สุด	3
9	ความพึงพอใจในภาพรวมที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	4.69	0.21	มากที่สุด	2

จากตารางที่ 3 พบว่า จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังพอสรุปได้ดังนี้ ลำดับที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดกระบวนการคิดเป็นกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น ($\bar{X} = 4.81$) และลำดับรองลงมาคือ การเข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจอาสาให้กับนิสิต กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้นิสิตเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความพึงพอใจในภาพรวมที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 4.69$)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิต

เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่า การใช้กิจกรรมดังกล่าวที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนำใช้กับ ผู้เรียน สามารถเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาได้อย่างเด่นชัด โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนแรงจูงใจอาสาภายหลังการเข้าร่วม กิจกรรมสูงกว่า ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ความพึงพอใจ พบว่า ผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะ กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ คิดเป็นกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรม มีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจอาสาให้กับผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อภิปรายผล

ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของนิสิตในรายวิชาการสอนเพื่อ สอนความแตกต่างระหว่างบุคคล พบว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจอาสาของ ผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุ เจริญวงศ์ระยัย (2552) ที่ทำการเรื่องแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์โปรไฟล์ ซึ่งพบว่าลักษณะ โครงสร้างองค์ประกอบของแรงจูงใจที่ได้พัฒนามาจากแบบทดสอบแรงจูงใจของสังคมประเทศตะวันตกซึ่งประกอบด้วย 6 มิติ คือการให้คุณค่า การทำความเข้าใจ หน้าที่การงาน การเข้าสังคม การปกป้องป้องกันตนเอง และการสนองความต้องการของตน ซึ่งการจัดกิจกรรมในลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนก่อให้เกิดการให้คุณค่าซึ่งกันและกัน ผูกพันทักษะการ เข้าสังคม และเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ด้วยเช่นกัน ประกอบกับแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียนใน การเข้าร่วมกิจกรรม นิสิตได้กล่าวว่า “กิจกรรมทำให้ผมได้ทลายกำแพงความสามารถของตนเอง ในสิ่งที่เคยคิดว่าทำไม่ได้ก็ สามารถทำได้สำเร็จ ช่างเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ และได้ช่วยเหลือสังคมอีกด้วยครับ” ซึ่งสะท้อนถึง การเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคล อื่นก่อให้เกิด ความคิดใหม่ภายในตนเองที่เชื่อมโยงไปยังสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง ปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่องการสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของนิสิต ระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน พบว่า ในระยะ ภายหลังการทดลองนิสิตกลุ่มทดลองมีระดับทักษะการเรียนรู้ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 สูงกว่าระยะ ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตกลุ่มทดลองได้สะท้อนถึงการร่วมกันคิดเกี่ยวกับการ เรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมกลุ่ม การ แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนและการระดมความคิดที่หลากหลายส่งผลให้นิสิตได้แนวทางใหม่ในการพัฒนาการเรียนรู้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับนิสิตระดับปริญญาตรีสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตระดับ ปริญญาตรีให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Ge and Land (2003) ที่ได้ พบว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีผลต่อกระบวนการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน และทักษะการรู้คิดของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งทักษะที่นิสิตได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นพื้นฐานในการจัดการกับปัญหาและ สร้างแรงจูงใจในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

จากการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อการเข้าร่วมกิจกรรมฯ พบว่า นิสิตมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะ กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเป็นกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น การเข้าร่วม กิจกรรม มีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจอาสาให้กับผู้เรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ผู้เรียนเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดัง ข้อความในแบบบันทึกของนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรม เช่น “ทำให้เห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่มแบบ ในการทำงานกลุ่มต้อง มีการพูดคุยและปรึกษากันอยู่เสมอ ๆ จะทำให้เราสามารถทำงานออกมาได้ดีมากยิ่งขึ้น” “รู้สึกสนุกมากเลยคะที่ได้ทำงานชิ้นนี้ หลังจากที่ได้ทำกับน้องๆ ก็รู้สึกว่าได้เรียนรู้อะไรมาเยอะ อย่างเช่นพูดยังไง ทำแบบไหนให้เข้าใจเด็กๆ ที่จะดูงานของเรา มาก ที่สุด” การประเมินของนิสิตที่มีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่ก่อให้เกิดการสนับสนุนทางสังคมซึ่งสอดคล้องกับ

งานของ Adam, et al.(2009) ที่พบว่าปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมจิตอาสา ได้แก่ การรับรู้ความสามารถแห่งตน แรงจูงใจต่อพฤติกรรมจิตอาสา การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากข้อค้นพบจากการวิจัยที่พบว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถพัฒนาแรงจูงใจอาสาได้จริง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่มีความต้องการความช่วยเหลือประเภทต่างๆ โดยเน้นกิจกรรมจิตอาสาในรูปแบบต่างๆ เป็นการจัดกิจกรรมให้สัมผัสเกิดทักษะในการทำงานร่วมกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีการนำไปปรับใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงพฤติกรรมภายนอกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมภายในของผู้เรียน ต่อไป เช่น วิชาจิตวิทยาการศึกษา และวิชาหลักการแนะแนว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจศึกษาวิจัยในด้านนี้ ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตอาสาที่หลากหลาย เช่น พฤติกรรมจิตอาสา การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อสร้างสังคมแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียนในด้านนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรรณิกา มาโน. (2554). ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2564). MACRO model: รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ (8 ธันวาคม 2564) จาก http://regis.dusit.ac.th/images/news/_n.30.
- ทิศนา ขัมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวีณา อ่อนใจเอื้อ (2562). การสร้างเสริมทักษะการเรียนรู้ร่วมกันในศตวรรษที่ 21 ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 39(4), 95-119.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2554). ความมั่งคั่ง ความมุ่งมั่น. (Online)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) (Online).
- อนุ เจริญวงศ์ระยับ. (2552). การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Andam, R., Hematinejad, M., Hamidi, M., Ramnezannejad, R., & Kazemnejad, A. (2009). Study on the volunteering motivation in Sport (In Persian). *Olympic Journal*, 3(47), 105-166.

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร Academic Affairs Administration of Matthayom Wat Benchamabophit School

ณพรชกรณ ชัยพรหม¹ และ ประเสริฐ อินทร์รักษ์^{2*}
Napassakorn Chaiprom¹ and Prasert Intarak^{2*}

Received: November 2, 2022; Revised: December 18, 2022; Accepted: December 23, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 29 คน รวมจำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการภาพรวมของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ และอยู่ในระดับมาก 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การแนะแนว การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร คือ โรงเรียนควรส่งเสริมการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการโดยการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เรื่องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา พัฒนาให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, แนวทางการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate 1) The academic affairs administration level of Matthayom wat benchamabophit school. 2) The Academic affairs Administration development guidelines of Matthayom wat benchamabophit school. The populations of this study were 31 people including 2 school administrators and 29 teachers of Matthayom wat benchamabophit school. The research tools were questionnaires and Focus Group Discussions. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that. 1) The academic affairs administration of Matthayom wat benchamabophit school in overall was at high level and each aspects found that eight aspects at the most level. When ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest, there were, : Textbooks selection for schools, Measurement evaluation and transfer of grades, The development of internal quality assurance systems and educational standards, Academic planning, Learning and teaching management in schools, School curriculum development, Learning process development, Preparation of regulations and practicality for academic, Nine aspects were at high level there were, : Educational supervisor, Academic promotion and support for individuals, families, organizations, organizations, establishments, and other institutions providing education, Developing or proceeding with opinions on a local curriculum development, Technology media development and using for education, Collaboration in academic development with other schools and organizations, Guidance, Promoting the academic strength of the community, Research for educational quality development of schools, Development and promotion of learning resources. 2) The Academic affairs administration development guidelines of Matthayom wat benchamabophit school were. school should support the guidance including taking care and helping students to be effective. There is the supporting of the community to be academically strong by encouraging the exchange of experiences between communities. Teachers should be knowledgeable about conducting research to improve the quality of education and develop learning resources for learners to design student-centered learning activities and manage learning in accordance with the aims of the basic education core curriculum.

Keywords: academic administration, academic administration guidelines

¹นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail: Chaiprom_n@su.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail: p_intarak@yahoo.co.th

(*Corresponding author)

¹Faculty of Education Program in Educational Administration, Silpakorn University, E-mail: Chaiprom_n@su.ac.th

²Advisor of Education Program in Educational Administration, Silpakorn University, E-mail: p_intarak@yahoo.co.th

(*Corresponding author)

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของการขยายตัวด้านการพัฒนาธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และเทคโนโลยี การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนเสียก่อน การพัฒนาคนนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่แนวทางที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เมื่อคนมีคุณภาพแล้วประเทศก็จะพัฒนาจนเกิดคุณภาพตามไปด้วย ทำให้ประชาชนในประเทศนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมและเสมอภาคในสังคมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาประเทศจึงต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาคนโดยต้องคำนึงถึงการศึกษาเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้และเจตคติของบุคคลทำให้คนเกิดการพัฒนา เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตอันแตกต่างกัน การเรียนรู้สามารถกระทำได้ด้วยอิสระแล้วแต่ความสนใจของบุคคล รัฐยังต้องให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักของการพัฒนาประเทศ ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ระบุไว้ในมาตรา 54 ว่า รัฐจะต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) จึงเห็นได้ว่า รัฐต้องให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาของคนไทย เพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนตามรัฐธรรมนูญ โดยรัฐต้องจัดให้ครอบคลุมในทุกช่วงวัย เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากความสำคัญของการศึกษาข้างต้น จะเห็นว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่ทำให้คนเกิดการพัฒนา มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพและเอาตัวรอดได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาคนให้มีจิตสำนึกและคุณธรรม ซึ่งคนเหล่านี้นอกจากจะสามารถพัฒนาตนเองแล้วยังส่งผลต่อสังคมและประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ด้วย และหัวใจหลักของการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ คือการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ระบุว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารวิชาการ ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดของเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด โดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด เพราะจุดมุ่งหมายแรกของการจัดตั้งสถานศึกษาคือ เพื่อจัดการเรียนการสอน ส่วนงานอื่น ๆ คืองานเสริมงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงนับว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จและคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน และงานวิชาการยังเป็นการกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นให้การบริหารจัดการศึกษาถูกกระจายอำนาจออกไปที่สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยต้องการที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ มีความคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน

ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเป็นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับเปลี่ยนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีคุณธรรม และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือ เรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะสามารถนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันไป ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อทำการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัจจัยสู่ความสำเร็จของหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานทุกงานในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนให้ เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และให้มีความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) ดังนั้นผู้บริหารซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบการศึกษาที่แท้จริง โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และมีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข

จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีส่วนสำคัญกับการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ ค่านิยมที่ดี มีคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเองของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บริหารการศึกษามีส่วนสำคัญเพราะเป็นผู้ที่บังคับบัญชา กำกับ ดูแล นิเทศและติดตาม การจัดการศึกษาของบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ บรรลุตามเป้าหมาย รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับชุมชน หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงที่สุดในการบริหารจัดการศึกษา จากความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการเพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นและนำความรู้ที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 2 คน ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร จำนวน 29 คน รวมเป็นจำนวน 31 คน ซึ่งทำการศึกษาในปีการศึกษา 2565

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็น 1 ฉบับ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น โดยเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ วรณวิษา จินไฟ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจำแนกออกเป็น 17 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละระดับเป็น ดังนี้ (วรณวิษา จินไฟ, 2561)

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อย	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด	มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลของแบบสอบถามในข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมากำหนดหัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยทำการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 7 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ เพื่อดำเนินการถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาให้ช่วยอนุเคราะห์ ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ส่งไปยังโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยกำหนดให้คนเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การบริหารงานวิชาการ	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

ตารางที่ 1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร รายด้าน

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	4.44	0.56	มาก
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.56	0.54	มากที่สุด
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.53	0.56	มากที่สุด
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.52	0.49	มากที่สุด
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.65	0.45	มากที่สุด
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.25	0.70	มาก
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.14	0.79	มาก
9. การนิเทศการศึกษา	4.47	0.63	มาก
10. การแนะแนว	4.29	0.66	มาก
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.56	0.53	มากที่สุด
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.28	0.67	มาก
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น	4.40	0.71	มาก
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.47	0.66	มาก
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา	4.50	0.60	มากที่สุด
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	4.68	0.41	มากที่สุด
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.41	0.63	มาก
รวม	4.45	0.50	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.41) การวัดผล ประเมินผล

และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.45) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) การวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.54) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.56) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.49) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.51) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ งานด้านวิชาการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) และระดับมากจำนวน 9 ด้าน ดังนี้ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.66) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.56) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.71) การแนะแนว ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.66) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.70) และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.79) หากเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลโดยรวมแล้ว เท่ากับ 0.50 ซึ่งมีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ดังนี้

1. สถานศึกษาควรวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
2. สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน
3. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรของตนเองให้เป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น
5. สถานศึกษาควรใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
6. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ให้ระบบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
7. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ
9. สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน
10. สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว
11. สถานศึกษาควรสร้างระบบการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง
12. สถานศึกษาควรพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ
13. สถานศึกษาควรเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน
14. สถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
15. สถานศึกษาควรตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ร่างระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
16. สถานศึกษาควรตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้
17. สถานศึกษาควรพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นงานที่สามารถพัฒนาคนให้เกิดความรู้และความสามารถเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคม โดยสถานศึกษามีการจัดระบบการดำเนินงานวิชาการที่มีการวางแผน กำหนดทิศทาง สร้างและพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้นำของคณะครูในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ สอดคล้องกับสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2565) ที่ระบุว่า สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน อีกประการหนึ่ง คือ การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สถานศึกษาได้กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ มีการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ตลอดจนออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการสอนที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป จึงทำให้ผู้เรียนและสถานศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนด ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการรับรองจากการประเมินคุณภาพภายนอกตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดี จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2555) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับ วรณวิษา จินไฟ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุพล พรเพ็ญ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับที่น้อยที่สุดคือข้อ 1 การวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับหลักสูตรท้องถิ่นน้อยเกินไป ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้ก่อน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องตามจุดเน้นของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน

2.2 ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับที่น้อยที่สุดคือข้อ 10 การวางแผนและกำกับดูแลนิเทศและติดตามด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ทั้งนี้จะเป็นเพราะขาดการวางแผนและละทิ้งการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำกับดูแลการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและความต้องการ

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์อันดับที่น้อยที่สุดคือข้อ 5 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้จะเป็นเพราะห้องสมุด ขาดการดูแลเอาใจใส่ ทำให้มีสภาพไม่พร้อมใช้งาน ดังนั้นสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุด และส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

นอกจากนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในการออกแบบและวางแผนการทำแหล่งการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมไปถึงการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 3 การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรสถานศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมอย่างได้แท้จริง ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ร่วมมือกับศึกษานิเทศก์เพื่อสร้างหลักสูตรให้ใช้ได้จริง เลือกหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคอยประเมินและนิเทศติดตามหลักสูตรเป็นระยะ ๆ

2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังไม่สามารถนำกระบวนการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเรียนการสอนได้เท่าที่ควร ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความพยายามที่จะนำกระบวนการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ มานำเสนอต่อผู้เรียน

2.6 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 8 การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษายังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเทียบโอน เพื่อให้ระบบการดำเนินงานเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษามีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและให้ความมั่นใจต่อสังคม

2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดนโยบายส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการสนับสนุนให้ครูเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูโดยวิทยากรจากภายนอก

2.8 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 5 การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดงบประมาณในการดำเนินการเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณสูง ดังนั้นสถานศึกษาต้องวางแผนด้านงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

2.9 ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 1 การสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดการสร้าง ความตระหนักในเรื่องการนิเทศการศึกษาว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้รับนิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีการยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

2.10 ด้านการแนะแนว ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การส่งเสริมและการพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนยังขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาการแนะแนว ดังนั้นสถานศึกษาควรกำหนดให้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษา สอดแทรกอยู่ในการจัดเรียนการสอนของครู

2.11 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 โรงเรียนมีการสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาคุณภาพตามวงจรคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกฝ่าย จากนั้นให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2.12 ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 4 การพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่ขาดความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการในชุมชน ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ขาดการเปิดเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดให้ชุมชนได้เข้ามา ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติงาน

2.13 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนและองค์กรอื่น ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 1 การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับน้อย เนื่องจากมีภารกิจภายในสถานศึกษามาก ดังนั้นสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ควรจัดให้มีการศึกษาที่เกื้อหนุนให้บุคคลในชุมชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.14 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 6 การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีปริมาณที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสำหรับบริหารและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ

2.15 ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือข้อ 3 การตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ร่างระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดความเข้าใจในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ขาดการตรวจสอบ แก้ไขและปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับปัจจุบัน ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน

2.16 ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียน ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ข้อ 3 การตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริม ประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบแบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาพิจารณาได้ไม่ครอบคลุม หรือมีหนังสือเรียนให้คัดค้าน้อยเกินไป ทำให้ขาดความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกหนังสือตามเหตุผลเชิงคุณค่าทางวิชาการ มีเนื้อหาสาระยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน

2.17 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ข้อ 6 การพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันความต้องการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนลดลง สถานศึกษาจึงลดความสำคัญของห้องสมุดและทำให้ขาดการพัฒนา ดังนั้นสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมในการพัฒนาห้องสมุดและจัดบุคลากรเข้าทำงานอย่างเหมาะสม มีการสนับสนุนในเรื่องการจัดหาสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ ตามสภาพของห้องสมุด ตลอดจนการนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็น แนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยที่สุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจึงนำมาเป็นข้อเสนอแนะดังนี้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้มีค่ามัชฌิม น้อยกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากแหล่งเรียนรู้ที่มีในปัจจุบันไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น สถานศึกษาควรมุ่ง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น จากนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้โดยตรงหรือผ่านสื่อบัน คั้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดย การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มากที่สุด เพราะการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของ การบริหารงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโอกาสต่อไป ผู้วิจัย ขอเสนอแนะประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 7). สงขลา: บริษัท นำศิลป์ โฆษณา จำกัด.
- วรรณวิษา จินไฟ. (2561). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียน “ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติ บุคคล”. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สุพล พรเพ็ญ. (2561). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Best, J.W. (1970). *Research in Education*. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice Hall Inc.

**ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม
เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์**
**A System of Participatory Quality Management for Educational
Quality Enhancement in Anuban Buriram School**

ชาญชัย ไชยพิศ
Charnchai Chaipit

Received: October 10, 2022; Revised: November 24, 2022; Accepted: November 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม 2) ทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม และ 3) ประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 7 คน นักเรียน จำนวน 1,812 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 88 คน โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสรุปผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.25) 2) ผลการทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม มีผลการประเมินพัฒนาการนักเรียน ระดับปฐมวัย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 97.42 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไป กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ร้อยละ 74.29 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 78.65 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 82.64 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 90.38 ประวัติศาสตร์ ร้อยละ 82.74 สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 94.67 ศิลปะ ร้อยละ 93.83 การงานอาชีพ ร้อยละ 93.83 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ร้อยละ 66.05 และรายวิชาเพิ่มเติม ร้อยละ 51.09 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 93.24 ระดับดี ร้อยละ 6.66 และผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียน ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 43.61 ระดับดี ร้อยละ 49.56 และ 3) ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.22) พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ระบบการบริหารจัดการ, คุณภาพ, มีส่วนร่วม, คุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

This research purposes were: 1) to construct and develop a system of participatory quality management, 2) to try out a system of participatory quality management, and 3) to evaluate a system of participatory quality management, Research participants and sample groups consisted of 7 academic experts, 1,812 students, 88 teachers and educational personnel in the educational year of B.E. 2563 in Anuban Buriram School. The research instruments consisted of interview form, questionnaire, assessment form, and conclusion form for work products. The statistical analysis was comprised of percentage, average score, and standard deviation. The research results found as the followings; 1) the results of development system of participatory quality management, whereas the developed management system showed the high level of appropriateness and feasibilities, ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.25) 2) the effects of trying out management system showed evaluation childhood developments, that revealed overall of 4 facets of development at a high level to 97.42 percent, the results primary students that showed higher average of learning achievement in each subject content, compared with level 3.00 score were found to 74.29 percent of all Thai language, mathematics learning 78.65 percent, science and technology learning 82.64 percent, social studies, religious and cultural to 90.38 percent, history 82.74, health education and physical education 94.67 percent, 93.83 percent, working and vocational subject 93.83 percent, basic language arts 66.05 percent, and additional 51.09 percent. Whereas the results of overall assessment on desirable characteristics of students revealed at excellence level 93.24 percent, at good level 6.66 percent, In addition, the assessment results of reading, analytical thinking, and writing abilities excellence level or represented 43.61 percent, showed good level 49.56 percent, and 3) The assessment results on the system of participatory quality management revealed overall facets had a high level, ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.22) whereas each facet showed quality at a high level.

Keywords: system of management, quality, participatory, educational quality

ผู้อำนวยการโรงเรียน, โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1, E-mail: pookpikpanthong@gmail.com

School Director, Anuban Buriram School, Buriram Primary Educational Service Area Office, E-mail: pookpikpanthong@gmail.com

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ในยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ของประเทศ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคอนในทุกระดับและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 8-10) ในด้านการศึกษาของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดทิศทางการศึกษาในระยะ 5 ปี ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ 3) การพัฒนาผลิตภาคแรงงาน เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 64)

ด้านการศึกษาของประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ระบุแนวคิดการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for education) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 76) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดของ Ofsted (1994 : 6) มี 4 ลักษณะ ได้แก่การยกระดับมาตรฐาน การเพิ่มคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพและการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียน ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม สังคมและวัฒนธรรม สำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย คือ การกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ คือ มีการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคมพ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน โดยในด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561 : 1-2) กล่าวได้ว่า คุณภาพการศึกษา คือ คุณภาพของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีกระบวนการบริหารและการจัดการที่มีมาตรฐาน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและตอบสนองความต้องการของนักเรียน และชุมชน

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ พบว่า สาเหตุที่ทำให้มาตรฐานด้านคุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่ามาตรฐานด้านอื่นๆ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554-2558 : 3-4) และไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน ครูจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่หลากหลาย มีการนำผลการวิเคราะห์รายบุคคลและความต้องการมาปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้น้อยและไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการสอน มีเทคนิควิธีการสอนและวิธีการวัดและประเมินผลไม่หลากหลาย และยังขาดความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ มีการทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนานตนเองน้อย ขาดการทำงานเป็นทีมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่มเครือข่ายมีน้อย ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียนพบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์แต่สื่อความไม่เป็น ขาดทักษะชีวิต มีพัฒนาการไม่บรรลุตามมาตรฐานการศึกษา มีทักษะการฟังและการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ขาดทักษะด้านเทคโนโลยี และไม่สามารถใช้ทักษะและกระบวนการ

แก้ปัญหา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมเหตุสมผล ปัญหาด้านสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีสื่อการเรียนและเทคโนโลยีไม่เพียงพอ และไม่มีประสิทธิภาพ การขาดการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการน้อย ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ การประสานงานและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษามีน้อยและไม่ต่อเนื่อง การระดมผู้มีความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีน้อย ปัญหาเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

จากปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจแก้ปัญหาผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ซึ่งได้สังเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสรุปเป็นวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 5 ระบบ คือ 1) ระบบการพัฒนาคุณภาพวิชาการ อาทิ การพัฒนาด้านหลักสูตรการสอนและหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน ด้านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านระบบการวัดและประเมินผล ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) ระบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาด้านทักษะการอ่าน (Reading) ทักษะการเขียน (Writing) และทักษะการคำนวณ (Arithmetic) ด้านทักษะความรู้เชิงบูรณาการสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการคิด (การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอภิปรายแลกเปลี่ยน ความหมาย การแก้ปัญหา) ด้านทักษะชีวิตและงานอาชีพ ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 3) ระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้วิชาชีพครู และเสริมสร้างระบบแรงจูงใจ 4) ระบบการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยการจัดหาและสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การนำสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 5) ระบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา โดยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน การเชิญวิทยากรหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร และนโยบายการศึกษาของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

การสร้างและพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ประกอบด้วยขั้นตอนกิจกรรมการวิจัย 3 กิจกรรม คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมแนวคิดการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นที่ 2 ศึกษากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Positive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการศึกษา และมีความเต็มใจให้ความคิดเห็นแก่ผู้วิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารมากำหนดเป็นกรอบการสร้างแบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 สร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยมีข้อคำถาม คือ “ท่านเห็นว่าระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ควรเป็นอย่างไร” ในประเด็นต่อไปนี้

2.3.1 หลักการและเป้าหมายของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

2.3.2 วิธีการที่นำมาใช้ในระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

วิธีการที่ 1 การพัฒนาคุณภาพวิชาการ

วิธีการที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิธีการที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

วิธีการที่ 4 การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

วิธีการที่ 5 การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาที่เป็นข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ในการถามโดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดคะแนนการพิจารณา ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557 : 286)

+1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

-1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

ผลการพิจารณาพบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีความเที่ยงตรงสูงสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

2.5 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการ สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นการสนทนาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และสรุปเป็นประเด็นตามข้อคำถามการสัมภาษณ์ใน ประเด็นหลักการเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 3 ยกร่างระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาล บุรีรัมย์

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมากำหนดเป็นกรอบ ในการสร้างระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ซึ่งมี องค์ประกอบของระบบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดประสงค์ 3) วิธีการที่นำมาใช้ 5 วิธีการประกอบด้วย วิธีการที่ 1 การพัฒนา คุณภาพวิชาการวิธีการที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนวิธีการที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาวิธีการที่ 4 การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้วิธีการที่ 5 การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา 4) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้ ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือก แบบเจาะจง (Positive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกไว้ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการพัฒนาการเรียน การสอน ด้านการบริหารจัดการศึกษา และมีความเต็มใจให้ความคิดเห็นในการทำวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

2.2 วิเคราะห์สิ่งที่จะประเมิน เลือกรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

2.3 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของระบบการ บริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ จำนวน 9 ข้อ ลักษณะของ แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาวัด และประเมินผลการศึกษาการวิจัย และพัฒนา จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาตามองค์ประกอบของรูปแบบที่ต้องการวัด โดยการ พิจารณาคัดขั้วความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดคะแนนการพิจารณา ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์ จรุง, 2557 :286)

+1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

-1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

ผลการพิจารณาพบว่าค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายความว่า มีความเที่ยงตรงสูงสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

2.5 นำแบบประเมินไปใช้จริงกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมประเด็นสนทนากลุ่ม ในวันที่ 12 กันยายน 2563 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ผู้เข้าร่วมประชุม ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดสร้างระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ไปให้ศึกษาล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน พร้อมนัดวัน เวลา และสถานที่ในการจัดทำประชุมประเด็นสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 184)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการนำระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ไปทดลองใช้ในปีการศึกษา 2563 โดยมี การดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยนำระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา 87 คน และนักเรียนระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมจำนวน 1,812 คน ปีการศึกษา 2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยมีลักษณะของแบบสรุป ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน ปีการศึกษา 2563						ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ภาษาไทย	73.39	79.51	66.40	78.30	66.67	81.51	74.29
คณิตศาสตร์	87.12	80.43	82.40	60.00	87.75	74.23	78.65
วิทยาศาสตร์	91.42	88.09	83.20	87.66	83.94	61.54	82.64
สังคมศึกษา	95.71	90.20	68.40	99.15	90.76	98.08	90.38
ประวัติศาสตร์	75.97	85.53	78.40	63.40	93.57	99.62	82.74
สุขศึกษา	99.14	97.02	100	71.91	100	100	94.67
ศิลปะ	96.14	94.47	99.60	100	92.77	80.00	93.83
การงานอาชีพ	96.14	94.47	99.60	100	92.77	80.00	93.83
ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	73.39	75.32	82.00	70.12	47.39	48.08	66.05
รายวิชาเพิ่มเติม	77.68	48.09	30.80	49.36	61.04	39.62	51.09
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	76.99	83.29	79.08	77.99	81.66	76.26	80.81

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงกับครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ในรายละเอียดของการทำงานตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์โดยใช้คู่มือการดำเนินงานที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

3.2 โรงเรียนดำเนินการจัดโครงการและกิจกรรมตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ปีการศึกษา 2563

3.3 ผู้วิจัยเชิญครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อประชุมสรุปข้อมูลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 สรุปข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการและกิจกรรมตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการและกิจกรรมตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์โดยมีรายละเอียดการประเมินผล ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 87 คน ปีการศึกษา 2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

2.2 วิเคราะห์สิ่งที่ประเมิน เลือกรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

2.3 สร้างแบบประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์จำนวน 25 ข้อลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

5 หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
3 หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
2 หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
1 หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาวัด

และประเมินผลการศึกษา การวิจัยและพัฒนา จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาที่เป็นข้อคำถาม ความเหมาะสมของข้อคำถามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และภาษาที่ใช้ในการถาม โดยการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยกำหนดคะแนนการพิจารณาดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2557 : 286)

- +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

ผลการพิจารณาพบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 หมายความว่า มีความเที่ยงตรงสูงสามารถใช้วัดตัวแปรที่ศึกษาได้

2.5 จัดพิมพ์แบบประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์และนำไปใช้จริงกับครู และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ รวมจำนวน 87 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ รวมจำนวน 87 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 87 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 184)

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	N = 7		ระดับ ความเหมาะสม	N = 7		ระดับ ความเป็นไปได้
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักการ : พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม	4.57	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
2. จุดประสงค์ : เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3. วิธีการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน :5 วิธีการ						
วิธีการที่ 1 การพัฒนาคุณภาพวิชาการ	4.00	0.58	มาก	4.29	0.49	มาก
วิธีการที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.14	0.38	มาก	4.29	0.49	มาก
วิธีการที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.14	0.38	มาก	4.29	0.49	มาก
วิธีการที่ 4 การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.29	0.49	มาก	4.43	0.53	มาก
วิธีการที่ 5 การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา	4.14	0.38	มาก	4.29	0.49	มาก
4. ผลลัพธ์จากการพัฒนาตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม	4.43	0.53	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.30	0.25	มาก	4.43	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.25) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 3 จำนวนเด็กปฐมวัย ค่าร้อยละผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563

ผลการประเมินของเด็กตามระดับคุณภาพ N=349						
พัฒนาการ	ดี	พอใช้		ปรับปรุง		
		ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	
ด้านร่างกาย	340	97.42	9	2.58	-	-
ด้านอารมณ์	340	97.42	9	2.58	-	-
ด้านสติปัญญา	340	97.42	9	2.58	-	-
ด้านสังคม	340	97.42	9	2.58	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่มีผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับดี จำนวน 340 คน คิดเป็นร้อยละ 97.42 และระดับพอใช้ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.58 และไม่พบว่ามีเด็กปฐมวัยที่มีผลการประเมินในระดับปรับปรุง

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา ค่าร้อยละผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563 ที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไป

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียน ปีการศึกษา 2563 N=1,463						ค่าเฉลี่ยรวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ภาษาไทย	73.39	79.51	66.40	78.30	66.67	81.51	74.29
คณิตศาสตร์	87.12	80.43	82.40	60.00	87.75	74.23	78.65
วิทยาศาสตร์	91.42	88.09	83.20	87.66	83.94	61.54	82.64
สังคมศึกษา	95.71	90.20	68.40	99.15	90.76	98.08	90.38
ประวัติศาสตร์	75.97	85.53	78.40	63.40	93.57	99.62	82.74
สุขศึกษา	99.14	97.02	100	71.91	100	100	94.67
ศิลปะ	96.14	94.47	99.60	100	92.77	80.00	93.83
การงานอาชีพ	96.14	94.47	99.60	100	92.77	80.00	93.83
ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	73.39	75.32	82.00	70.12	47.39	48.08	66.05
รายวิชาเพิ่มเติม	77.68	48.09	30.80	49.36	61.04	39.62	51.09
ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม	76.99	83.29	79.08	77.99	81.66	76.26	80.81

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้อมูลโดยภาพรวมทั้งหมดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไปใน 10 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า คิดเป็น ร้อยละ 80.81 หรือคิดเป็น จำนวน 1,182 คน จากนักเรียนทั้งหมด 1,463 คน

ตารางที่ 5 จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา ค่าร้อยละผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563

ระดับการประเมิน	จำนวนผู้เรียนตามระดับชั้น N=1,463						ค่าเฉลี่ยรวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ดีเยี่ยม	94.85	94.04	98.00	91.91	87.15	93.49	93.24
ดี	5.15	5.96	2.00	8.09	12.45	6.51	6.66
ผ่าน	0	0	0	0	0.40	0	0.06

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 93.24 ระดับดี ร้อยละ 6.66 และระดับผ่าน ร้อยละ 0.06

ตารางที่ 6 จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา ค่าร้อยละผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ของผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2563

ระดับการประเมิน	จำนวนผู้เรียนตามระดับชั้น N=1,463						ค่าเฉลี่ยรวม
	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
ดีเยี่ยม	37.34	45.53	46.40	38.72	46.59	47.13	43.61
ดี	48.93	43.41	50.00	56.60	49.39	49.04	49.56
ผ่าน	13.73	11.06	3.60	4.68	4.02	3.45	6.75

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมมีผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 43.61 ระดับดี ร้อยละ 49.56 และระดับผ่าน ร้อยละ 6.75

2. ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์

ผู้วิจัยนำระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ผลการประเมิน มีดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม

รายการ	N = 73		ระดับการประเมิน
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความเป็นไปได้	4.02	0.19	มาก
ด้านความเหมาะสม	4.29	0.48	มาก
ด้านความเป็นประโยชน์	4.16	0.26	มาก
โดยภาพรวม	4.16	0.22	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.22)

สรุปและอภิปรายผล

1. ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดประสงค์ วิธีการพัฒนาคุณภาพ และผลลัพธ์จากการพัฒนา โดยระบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลจากในขั้นตอนการจัดทำร่างระบบการบริหาร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักฐานจากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน ผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งมีจุดที่ควรพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนที่โรงเรียน และผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดเน้นการพัฒนาของโรงเรียน เพื่อกำหนดจุดเน้นและวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกัน และได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การดำเนินการดังกล่าว ทำให้ได้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาล

บุรีรัมย์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นการพัฒนาปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบัณฑิต พัดเย็น (2558) ที่พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาสู่เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง กลยุทธ์ที่ 2 การระดมสรรพกำลัง กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างการมีส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 4 การสร้างความตระหนัก กลยุทธ์ที่ 5 การสร้างครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 6 การทำงานร่วมกัน กลยุทธ์ที่ 7 การสร้างวัฒนธรรมองค์กร กลยุทธ์ที่ 8 การพัฒนาวัตกรรมและสารสนเทศ และกลยุทธ์ที่ 9 การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาสู่เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมีความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของสิริมา เปียอยู่ สุภาพร พงศ์ภิญโญโอกาส และขวัญดาว แจ่มแจ้ง (2561) พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตภาคเหนือตอนล่างที่ได้ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น มี 11 กลยุทธ์ ผลการประเมินในด้าน ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. จากผลการทดลองใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ มีข้ออภิปราย ดังนี้

2.1 ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนระดับปฐมวัยมีผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 97.42 และระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 2.58 ไม่พบว่ามีเด็กปฐมวัยที่มีผลการประเมินในระดับปรับปรุง

2.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมที่มีผลการเรียนระดับ 3 ขึ้นไป กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 74.29 คณิตศาสตร์ ร้อยละ 78.65 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร้อยละ 82.64 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 90.38 ประวัติศาสตร์ ร้อยละ 82.74 สุขศึกษาและพลศึกษา ร้อยละ 94.67 ศิลปะ ร้อยละ 93.83 การงานอาชีพ ร้อยละ 93.83 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน ร้อยละ 66.05 และรายวิชาเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 51.09

2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 93.24 ระดับดี ร้อยละ 6.66 และระดับผ่าน ร้อยละ 0.06

2.4 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนที่มีผลการประเมิน ระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 43.61 ระดับดี ร้อยละ 49.56 และระดับผ่าน ร้อยละ 6.75

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ ทำให้โรงเรียนได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูได้พัฒนาตนเอง และวิชาชีพผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนได้ปรับปรุงสภาพห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียน มีความมั่นคง สะอาดและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดี สภาพแวดล้อมร่มรื่น และมีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพและนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ผ่านการประชุมพบปะระหว่างผู้ปกครองและครูเพื่อการพัฒนาเด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีผลการพัฒนาทุกด้านที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Anderson (2016) ที่ค้นพบว่า แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การสร้างทีมงานที่เป็นผู้นำ การมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจน จัดลำดับความสำคัญของความร่วมมือ กำหนดข้อตกลงร่วมกัน การพัฒนาจุดแข็งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การสะท้อนกลับ

และการประเมินกระบวนการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครูต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2. ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ พบว่า ผลการประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก และทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ตามลำดับ ระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์ในการนำไปบริหารงานโรงเรียน เพราะปัจจัยสำคัญของการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีระบบการบริหารเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่หน่วยงานกำหนด และได้รับการยอมรับจากชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสิริมา เปียอยู่ สุภาพร พงศ์ภิญโญ โอภาส และขวัญดาว แจ่มแจ้ง (2561) ที่พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผลการประเมินในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการนำระบบการบริหารจัดการคุณภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไปใช้ ควรมีการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจและกำหนดวิธีการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนร่วมกัน
2. โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูทำวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน และการผลิตสื่อ และนวัตกรรมการศึกษาและนำสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ คุณภาพนักเรียน การพัฒนาครูและบุคลากร การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามและการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
2. ควรพัฒนาระบบความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาโดยนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและระบบวงจรคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- บัณฑิต พัดเย็น. (2558). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาสู่เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580)*. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82ก (13 ตุลาคม 2561). สืบค้นจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554-2558). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สิริมา เปี้ยอยู่ สุภาพร พงศ์ปัญญาโอภาส และขวัญดาว แจ่มแจ้ง. (2561). *กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 12(1); 260-274.
- Anderson, A. (2016). *Leadership for school improvement*. (Thesis in Doctor of Education), Australian Catholic University, Australia: New South Wales,
- Ofsted. (1994). *The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Schools 1993 to 1994*. London: The Stationery Office.

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

นโยบายของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา จัดทำโดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานวิจัย ความรู้และวิทยาการทางด้านการศึกษา วารสารเปิดรับบทความจาก ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยแบบเต็มรูปแบบ (Full Paper) โดยเปิดรับบทความวิจัย (Research Article) บทความที่เสนอเขียนเป็นภาษาไทย วารสารจัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ผู้สนใจสามารถส่งต้นฉบับได้โดยตรงที่ บรรณาธิการวารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา โดยบทความดังกล่าวจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่น ใดมาก่อน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง

การเตรียมต้นฉบับบทความ

ชื่อเรื่อง	ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง (ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ	พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสังกัดหรือสถานที่ทำงาน และ E-mail เขียนเป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยหรือข้อเสนอแนะ (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 300 คำ)
คำสำคัญ (Keyword)	ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
บทนำ	เขียนอธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย เป็นการเขียนสาระที่ แสดงให้เห็นว่าเรื่องที่วิจัยมีภูมิหลังหรือที่มาของปัญหาอย่างไร ซึ่งอาจอ้างอิง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมาประกอบ และนำเข้าสู่ประเด็นปัญหาที่ต้องการ จะศึกษาวิจัย พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าประเด็นปัญหาที่ต้องการจะค้นคว้าหาคำตอบนั้นมีความ สำคัญอย่างไร ทำไมจึงต้องทำวิจัย ถ้าไม่ทำจะเกิดผลเสียอย่างไร
วัตถุประสงค์	เขียนจุดมุ่งหมายที่นักวิจัยต้องการค้นคว้าหาคำตอบตามปัญหาวิจัย ซึ่งเขียนอยู่ใน รูปของประโยคบอกเล่า โดยใช้ภาษาสื่อสารที่ชัดเจนตรงประเด็นถึงสิ่งที่นักวิจัย ต้องการจะทำ เช่น เพื่อศึกษา เพื่อสำรวจ เพื่อเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์ เพื่อ สังเคราะห์ เพื่อพัฒนา เพื่อประเมิน อาจเขียนแยกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับความสำคัญ
สมมติฐาน (ถ้ามี)	เป็นการคาดคะเนคำตอบของปัญหาการวิจัยและสามารถทดสอบทางสถิติได้ ซึ่งได้ จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือจากการสำรวจเบื้องต้น
วิธีดำเนินการวิจัย	อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

ผลการวิจัย	อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการรายงานผลการวิจัยนั้น ควรยึดวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไวหรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย เช่น ตาราง แผนภูมิ
สรุปผลและอภิปรายผล	เป็นการสรุปเนื้อหาในงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา ไม่ควรซ้ำซ้อนกับผลการวิจัยแต่เป็นการสรุปประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ และการอธิบายขยายความผลการวิจัยที่ได้ว่าสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยหรือไม่อย่างไร การที่ได้ข้อค้นพบออกมาเป็นเช่นนั้นสนับสนุนหรือขัดแย้งกับแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งผลการวิจัยที่ผ่านมาของใครบ้าง และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
ข้อเสนอแนะ	เป็นการเขียนข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ประกอบด้วยข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ซึ่งการเขียนข้อเสนอแนะดังกล่าวต้องเขียน ภายใต้ข้อค้นพบจากการวิจัย
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิง แบบ APA ตามรูปแบบที่กำหนด

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA)

การอ้างอิงในบทความ กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation)

การอ้างอิงท้ายบทความ เป็นการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ตัวอย่าง เช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความหรือบท*. ใน *ชื่อบรรณาธิการ* (บ.ก.), *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์). (เลขหน้าบทความ). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบัน.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิทยานิพนธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบัน. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxxxxx>

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง* (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่), เลขหน้า.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxxx>

การส่งต้นฉบับ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 8-12 หน้ากระดาษ A4 การตั้งค่าน้ำกระดาษขอบด้านบนและด้านล่าง 3 ซม. ขอบด้านขวาและด้านซ้าย 2.5 ซม. การกำหนดขนาดตัวอักษรให้กำหนดตามแบบฟอร์ม (Template) ของวารสาร
2. ภาพประกอบ ควรแนบไฟล์ภาพต้นฉบับพร้อมเขียนคำอธิบายภาพ และเขียนหมายเลขกำกับภาพ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1
ถนนอุทองนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0-2160-1061-2, โทรสาร 0-21601057

Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University
1U-Thong nok Road, Dusit, Bangkok 10300, Thailand
Tel. 0-2160-1061-2, Fax. 0-21601057

Website : so04.tci-thaijo.org/index.php/ssru-edu

